

moja gorenjska

04

Papež Francišek v Virmašah. Leta 1971 je Golarjevo družino v Virmašah pri Škofji Loki obiskal jezuit Jorge Mario Bergoglio (Jurij po slovensko), sedanji papež Francišek.

17

Pečjakovi s Češnjice. V šoli ste morali biti dobri pri geografiji, da najdete najprej Češnjico in potem še dom Pečjakovih.

V+grošelj
tapetništvo, salon sedežnih garnitur

sedežne garniture
izdelava po meri
tapeciranje kuhinjskih kotov, stolov
obnova, popravilo sedežnih garnitur

SALON Suhadole 57, Komenda M: 051/877 920

AKCIJA DIOPTRIJSKIH OČAL

**PRVA OČALA KUPITE,
DRUGA VAM PODARIMO***

*podrobne informacije dobite v optiki ali na www.optika.si

Optika Aleksandra

GLANDIA www.optika.si tel 04 234 234 2

Reenergija iz najčistejših virov

Ponudba paketa Reenergija

Elektro Gorenjska Prodaja s ponudbo paketa Reenergija, ki jo pripravlja v sodelovanju s partnerji, spodbuja rabo obnovljivih virov.

Reenergija prinaša ugodnosti

Če ste v odnosu do okolja pripravljeni tudi sami aktivno sodelovati, je Reenergija prava ponudba za vas. Izberite med kakovostno ponudbo po najugodnejših pogojih in prihranite tudi pri električni energiji, saj so cene v paketu Reenergija še posebej ugodne.

Oglejte si aktualno ponudbo na spletnem naslovu www.reenergija.si.

Partnerji Reenergija

Družba Elektro Gorenjska Prodaja, podjetje za prodajo elektrike, d.o.o., je registrirana pri Okrožnem sodišču v Kranju, št. Srg 2011/8382 z dne 7. 3. 2011. Osnovni kapital: 3.000.000 EUR. Matična številka 3926770000, ID številka SI37692186, transakcijski račun pri Gorenjski banki 07000-0001282527. Sedež družbe: Kranj, poslovni naslov: Ulica Mirka Vadnova 3, 4000 Kranj, internet: www.eg-prodaja.si.

Velika nagradna igra Reenergija

Odgovorite na vprašanja na nagradnem kuponu spodaj oziroma na spletnem mestu www.reenergija.si in sodelujte v veliki nagradni igri Reenergija. Med vsemi kuponi, ki jih bomo prejeli do 15. oktobra 2013, bomo izžrebali 10 nagrajencev.

Z malo sreče bo vaša ena od naslednjih nagrad:

Organizator nagradne igre

Nakup ni pogoj za sodelovanje. Več informacij o nagradni igri na www.reenergija.si.

REENERGIJA

Nagradni kupon

Odgovorite na spodnja vprašanja in sodelujte v veliki nagradni igri Reenergija. Izpolnjen kupon odpošljite na naslov Elektro Gorenjska Prodaja d.o.o., Ulica Mirka Vadnova 3, 4000 Kranj do 15. 10. 2013.

Za nakup katerega izdelka v paketu Reenergija boste unovčili bon v vrednosti 500 EUR? Obkrožite en izdelek:

- toplotna črpalka za pripravo tople sanitarne vode
- toplotna črpalka za ogrevanje prostorov
- solarni komplet - kolektor in zalogovnik 300 l
- kolo na električni pogon
- lesni peleti

Kako se ogrevate v vašem gospodinjstvu?

- z električno energijo
- s kurilnim oljem
- z zemeljskim plinom
- z utekočinjenim naftnim plinom (UNP)
- z drvimi
- z lesnimi peleti
- s premogom
- s toplotno črpalko
- drugo:

Ali boste v roku enega leta spremenili način ogrevanja in kaj boste izbrali?

.....
.....
.....

Vpis vaših podatkov

Ime in priimek:
Naslov:
Poštna številka in kraj:
Telefonska številka:
Elektronski naslov:
Podpis:

S podpisom potrjujem, da se strinjam s splošnimi pogoji Velike nagradne igre Reenergija, ki so objavljeni na spletnem naslovu www.reenergija.si.

POCENI OGREVANJE s toplotno črpalko

TOPLLOTNE ČRPALKE
od 1973

Pridobite
finančno
spodbudo
Reenergija

Prihranite
do 75%
stroškov
ogrevanja

Izkoristite
prednosti
brezplačne
obnovljive
energije

Zakaj je **Thermia Atec** najboljša rešitev ogrevanja za vaš dom?

- **Kakovostna in učinkovita** toplotna črpalka
- Zanesljiva za **starejše, radiatorsko ogrevane** hiše
- Razvita in **proizvedena na Švedskem**
- Proizvajalec z **90-letnimi izkušnjami**
- Strokovna vgradnja, **izvedba na ključ**
- **5-letna garancija** in odziven servis
- **Nižja cena električne energije** v paketu Reenergija - Finančna spodbuda

Pokličite za brezplačni ogled strokovnjaka!

☎ **080 20 65** info@thermia.si

PRIDOBITE 1.000 EUR finančne spodbude

Paketna ponudba velja od 1. 9. do 31. 12. 2013.
Več o ponudbi: www.reenergija.si

Podarimo 5 let **GA** garancije in bon za brezplačno elektriko

Potrdilo za bon prejmete ob nakupu gospodinjskega aparata v GA trgovini. Bon za brezplačno elektriko lahko koristijo odjemalci Elektra Gorenjska Prodaja v skladu s Prodajnimi pogoji podjetja.

bon za elektriko
elektro
gorenjska
prodaja

5 let
100%
garancija

Pralni stroj
Bosch WAE 24368BY

- Zmogljivost pranja 6 kg
- Ožemanje 1200 vrt/min
- Energijski razred: A+++

redna cena: ~~449,99~~

399,99*
+ bon za elektriko
elektro
gorenjska
prodaja **20€**
379,99**

Hladilnik
Candy CFD2060

- Energijski razred: A+ (A-20%),
- Prostornina hladilnika 112l,
- Prostornina zamrzovalnika 40l,
- Višina: 121 cm

redna cena: ~~349,99~~

259,99*
+ bon za elektriko
elektro
gorenjska
prodaja **40€**
219,99**

Sušilni stroj s toplotno črpalko
Electrolux EDH3386PDW

- Nežno sušenje s toplotno črpalko
- Zmogljivost sušenja 8 kg
- Energijski razred: A (A-40%)

redna cena: ~~969,90~~

669,90*
+ bon za elektriko
elektro
gorenjska
prodaja **40€**
629,90**

* cena, ki jo plačate ob nakupu

** cena predstavlja končno vrednost izdelka, po tem, ko odštete znesek bona za elektriko.

30€ bon za elektriko
ob nakupu aparata po redni ceni nad 300€.

Bon ne velja za nakup aparata na tem letaku in ne velja za nakup aparata blagovnih znamk Miele in Köring. Bon ne velja ob uveljavljanju drugih popustov v trgovinah GA.

15€ bon za elektriko
ob nakupu aparata po GA klubski ceni nad 300€.

Bon ne velja za nakup aparata na tem letaku in ne velja za nakup aparata blagovnih znamk Miele in Köring. Bon ne velja ob uveljavljanju drugih popustov v trgovinah GA.

GA gospodinjski aparati, d.d.

Telefon: 080 73 36, E-pošta: ga@ga.si

Internet: www.gospodinjski-aparati.si

* Ugodnosti veljajo za izdelke z oglasa in veljajo za odjemalce Elektra Gorenjska Prodaja ob predložitvi zadnjega računa za električno energijo. Ponudba velja od 1. 9. in do 30. 9. 2013 oz. do odprodaje zaloga.

PAPEŽ FRANČIŠEK V VIRMAŠAH

Leta 1971 je Golarjevo družino v Virmašah pri Škofji Loki obiskal jezuit Jorge Mario Bergoglio (Jurij po slovensko), sedanji papež Frančišek.

Marija Volčjak

Papež Frančišek je ljudi prevzel s preprostim pozdravom dober večer, ko je po izvolitvi, 13. marca, zvečer stopil pred množice na Trgu sv. Petra v Vatikanu. V skromni opravi, s preprostimi besedami in z izbiro imena se je ljudem nemudoma zapisal v srce. Njegova skromnost in osebna drža je bila za mnoge prvovrstno presenečenje. Zavrnil je, denimo, pripravljen luksuzni avtomobil in se skupaj s kardinali in volivci z avtobusom vrnil v Dom sv. Marte, kjer stanuje še danes, saj se ni pre-

selil v vatikanske palače, tja odhaja le na delo.

V spominu so mi ostale njegove besede, da so ga bratje kardinali šli iskat skoraj na konec sveta. Jezuit Jorge Mario Bergoglio namreč prihaja iz Buenos Airesa, glavnega mesta daljne Argentine. Tam je zelo močna slovenska skupnost, ki sem jo imela priložnost spoznati pred petimi leti na turneji s pevskim zborom Lubnik iz Škofje Loke. Skromnost papeža Frančiška me je spomnila na skromnost naših rojakov, ki so mi pripovedovali, da nimajo toliko materialnih dobrin kot mi, imajo pa velike družine in imajo se radi. Tudi sicer je za Ar-

gentino značilna skromnost, veliko je revnih, bogataši svojega bogastva ne razkazujejo, dežela pa je živahna in vesela, polna življenja.

Za argentinske razmere ni bilo nič posebnega, da je nadškof Jorge Mario Bergoglio stanoval v preprostem stanovanju, si kuhal sam, uporabljal avtobus in obiskoval reveže. Velikansko presenečenje je njegova skromnost za Slovenijo, kjer smo v zadnjem desetletju denar častili prek vseh razumnih meja, prihaja streznitev, ki naplavlja neverjetne zgodbe o pohlepu. Zategadelj je razumljivo, da smo poleg navdušenja nad novim papežem na spletu lahko spremljali tudi ugibanja, koliko časa

01. Andrejeva rojstna hiša v Virmašah, posnetek je nastal deset let po njegovem odhodu.

02. Učenci in učitelji poklicne šole Škofja Loka, Andrej stoji v zadnji vrsti, prvi z leve.

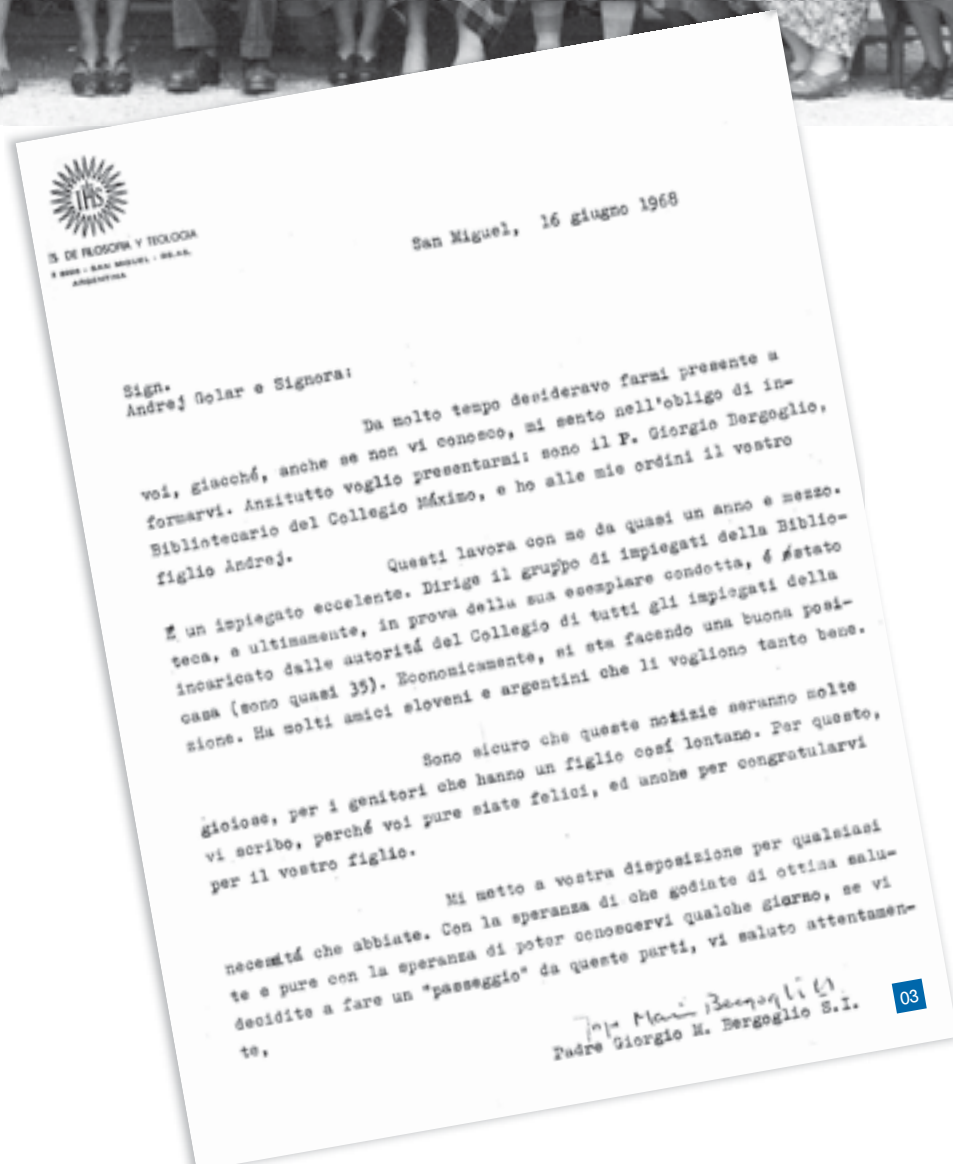
03. Bergogliovo pismo, s katerim je sporočil, da je Andrej vodja oddelka v knjižnici, da si ustvarja dober položaj in da ga imajo vsi radi.

bo novi papež zdržal v svoji skromnosti. Po nekaj mescih so tudi največji dvomljivci utihnil.

O skromnosti in človeški toplini papeža Frančiška pripoveduje tudi zgodba o Andreju Golarju iz Virmaš pri Škofji Loki.

Od doma pri šestnajstih letih in pol

Andrej Golar, domači so ga klicali Neje, je dom zapustil 1. novembra 1957. Zjutraj se je lepo oblekel, mama mu je naročala, naj se vrne pred nočjo, ker bodo zaradi praznika Vseh svetih molili. Pred odhodom se je pri vratih obrnil, se rahlo nasmehnil in odšel.

04

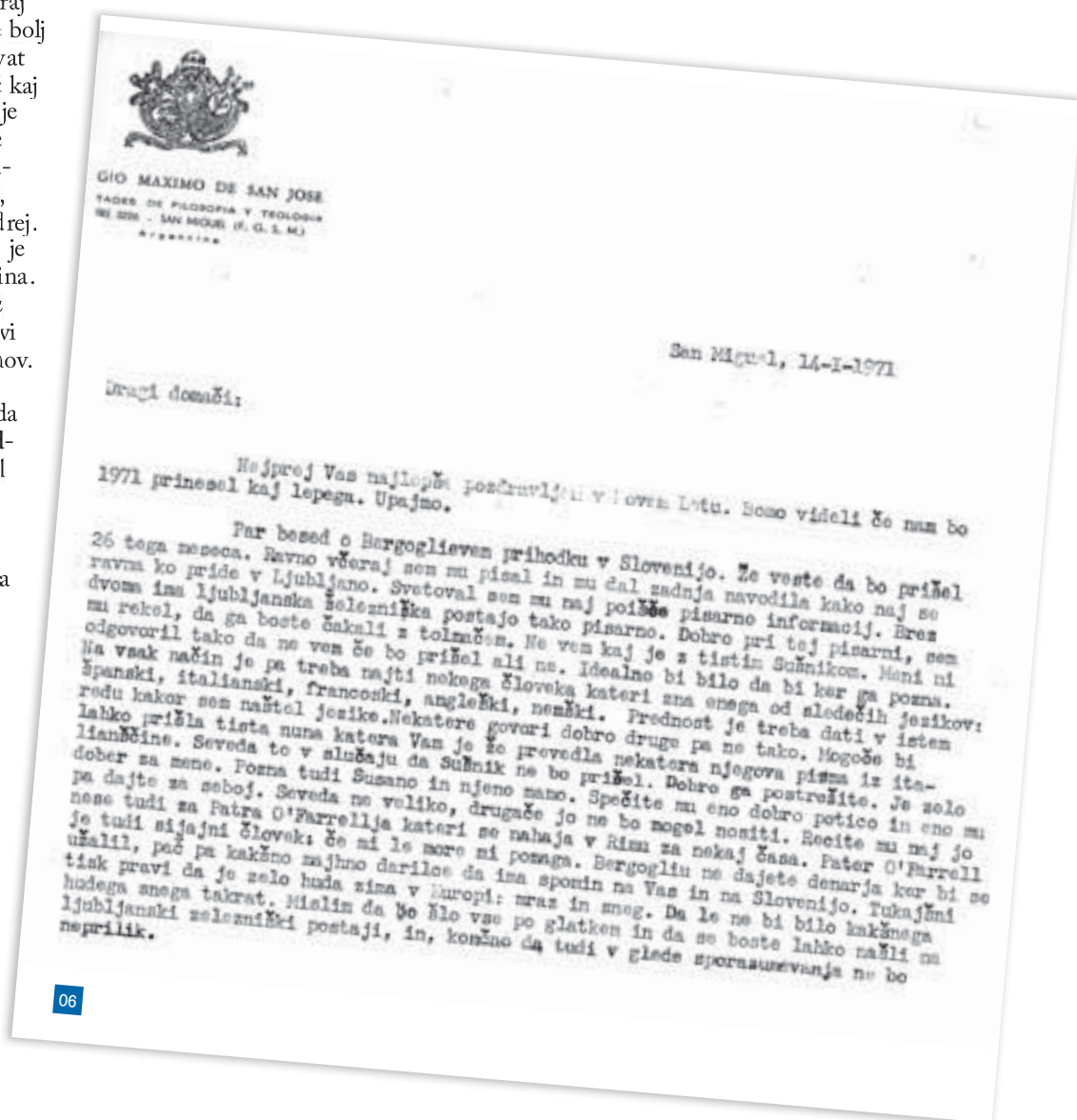
05

Zvečer se ni vrnil, tudi zjutraj ga ni bilo ... Mama je bila vse bolj v skrbeh. Šla je po vasi spraševat fante, če vedo, kje je Neje. Nič kaj niso bili zgovorni, še največ ji je povedal Pavle. Vsa nesrečna je izvedela, da se jih je pet odpravilo z vlakom v Italijo: Slavko, Peter, Pavle, Rudi in njen Andrej. Lepšemu življenju naproti, saj je bila takrat pri nas velika revščina. Vendar je samo Andrej šel čez mejo, ostali štirje so se pri Novi Gorici obrnili in se vrnili domov.

Lahko si mislimo, koliko poguma je premogel Andrej, da je šel naprej sam. Morda predvsem najstniške trme, saj je bil takrat star komaj šestnajst let in pol. Šestnajst let je dopolnil 1. maja 1957, obiskoval je poklicno šolo v Škofji Loki, da bi postal mizar tako kot oče.

Andreju je nemara uspelo priti čez mejo, ker je hitro dorastel, videti je bil starejši, kot je bil v resnici. Vaščani se ga spomnijo kot visokega, slokega, čednega in mirnega fanta, ki je pomagal pri vaškem obrtniku. Njegov zaslužek je družini s štirimi otroki prišel prav, saj je živela v skromnih razmerah, oče je delal doma, mizarске delavnice pa v tistih časih niso imele veliko naročil.

Andrejev odhod od doma je bil za vaščane veliko presenečenje,

06

04. Andrej se je leta 1971 poročil s Suzano, ki je italijanskega rodu.

05. Na poroki je maševal tudi Jorge Mario Bergoglio, na sliki tretji z leve.

06. Andrejevo pismo, v katerem domačim napoveduje Bergogliov obisk in jim naroča, kako naj ga pogostijo.

07. Na obisku v Virmašah (od leve proti desni): prevajalec Rado Sušnik, Andrejeva mama Anica Golar in Jorge Mario Bergoglio

08. Na Brezjah (od leve proti desni): Rado Sušnik, Andrejev oče Andrej Golar in Jorge Mario Bergoglio

čprav je v petdesetih letih več fantov zbežalo v Italijo, bali so se vojaščine in si želeli boljšega življenja. Vaščane je presenetilo, ker je bil Andrej iz partizanske družine in ker je imel mamo neizmerno rad. Rojen je bil leta 1941, njegova prva otroška leta je zaznamovala vojna, morda se je zato mame nenehno držal za krilo. Sosede so ji pravile, ta fant te ne bo nikoli zapustil.

Obrnilo se je drugače. Tistega prvega novembra, ko je odšel od doma, ga je mama videla zadnjič. Staršem ni uspelo, da bi se Neje vrnil, Italija mladoletnih beguncev ni vračala. Mama

je veliko jokala, oče je postal molčeč. Vsak dan znova sta se spraševala, le kje je njun edini sin, se mu je kaj zgodilo?

Končno je prišlo sporočilo, da je v Argentini. Pisma so takrat potovala dolgo, telefona ni bilo. Mama je v daljni Buenos Aires pošiljala stvari, vendar so se nekatere vrnile, ker so bile pošiljke v Argentini visoko obdavčene. Andrej je bil najbolj vesel posušenih borovnic in drugih domačih dobrot.

Bergogliovo pismo

Lahko si predstavljamo, kako sta bila starša vesela pisma, ki jima ga je 16. junija 1968 napisal pater Giorgio Mario Bergoglio (svoje prvo ime je tako kot pismo zapisal v italijanščini, saj je italijanskega rodu in ima dvojno državljanstvo ~~Argentinsko~~ argentinsko in italijansko). Takrat je bil glavni knjižničar filozofske in teološke fakultete v buenosairškem predmestju San Miguel, kjer je bil knjižničar tudi njun Andrej. Takole je zapisal: »Andrej pri nas dela že poldrugeto leto in je odličen delavec, zaradi vzornega vedenja je postal vodja knjižničnega oddelka, ki ima 35 uslužbencev. Ustvarja si dober položaj, med Slovenci in Argentinci ima veliko prijateljev, radi ga imamo. Prepričan sem, da so to razveseljuječe vesti za starše, ki imajo sina tako daleč. Pišem vam, da bi bili srečni tudi vi in da vam čestitam za takšnega sina. Upam, da ste zdravi in vas bom

07

08

Na Bledu (od leve proti desni): Andrej Golar, Jorge Mario Bergoglio in Rado Sušnik.

Papež Frančišek

mogel kdaj spoznati, če se odločite za obisk naših krajev.«

Andrejeva starša sta bila srečna, neštetokrat sta prebrala tople besede, ki jih je pater zapisal o njunem sinu. S hvaležnostjo sta mu odpisala, kako srečna sta zaradi tako dobrih novic in da sta sedaj lahko mirna, ker je njun sin v tako dobrih rokah, na obisk v tako oddaljene kraje pa ne moreta upati.

Bergoglijev obisk

Še večje presenečenje je Jorge Mario Bergoglio Andrejevim staršem pripravil, ko ju je 26. januarja 1971 obiskal. Takrat je bil na študiju na filozofski fakulteti v Madridu, na poti v Rim si je vzel dan za obisk Golarjeve družine.

Andrej je staršem 14. januarja napovedal njegov obisk in v pismu napisal »naj ga dobro postrežejo, ker je zanj zelo dober, naj mu spečejo dobro potico, pa ne preveliko, da jo bo lahko nesel patru O'Farellu v Rim, ki je zanj prav tako zelo dober. Bergogliu naj ne dajejo denarja, da ne bo užaljen. Če Sušnik ne bo mogel priti, naj dobijo prevajalca za enega od jezikov po naslednjem vrstnem redu: španski, italijanski, francoski, angleški, nemški.«

Težav s prevajanjem ni bilo, saj je Rado Sušnik prišel, argentinski Slovenec, rojen sicer na avstrijskem Koroškem, vendar se je družina kmalu po njegovem rojstvu preselila v Argentino. Takrat je študiral teologijo v Ljubljani, danes ga poznamo kot misijonarja na Madagaskarju, tam je tudi zelo znani argentinski Slovenec jezuit Pedro Opeka, kandidat za Nobelovo nagrado za mir.

Srečanje pri Golarjevih v Virmašah je bilo pristrčno. To je bil Andrejev dan. Pater Bergoglio je pripovedoval o njem in njegovem delu, o njegovi Suzani in prijateljih. Tistega dne so bili v mislih skupaj. Golarjevi so gosta po stari gorenjski navadi peljali na izlet na Brezje in na Bled.

»Dragi prijatelji,« je pater Jorge Mario Bergoglio po povratku v Argentino pisal Golarjevim in se jim zahvalil za lepe trenutke, ki jih je preživel v Virmašah. Za toplo gostoljubnost in človeško globino, kakor je zapisal. Sporočil jim je, da je Andrej zelo vesel daril, ki mu na svojevrsten način predstavljajo domače, vsakega posebej. Podrobno mu je poročal o obisku, tudi o dobri potici in Ankini zbirki kaktusov. »Upam, da je bil ta obisk predhodnik srečanja z

Andrejem, ki bi vas zelo rad videl,« je končal pismo.

Toda do srečanja nikoli ni prišlo. Andrej se je 20. oktobra 1971 poročil s Suzano, ki je italijanskega rodu, poročil ju je slovenski duhovnik, maševal je tudi Jorge Mario Bergoglio. Andreju in Suzani sta se rodila dva sinova, sedaj že odrasla Patrik in Kristijan. Zaradi skrbi za družino je Andrej s potjo odlašal, mama Anica in oče Andrej pa nista upala pomisliti na tako dolgo pot. Nato je Andrej zbolel, pred božičem leta 2001 ga je vzela huda bolezen. Zanimivo, istega leta spomladi je umrla mama Anica.

Papež Frančišek dobro pozna slovensko skupnost v Buenos Airesu in med našimi rojaki ima kar nekaj prijateljev. Andrej Golar iz Virmaš pri Škofji Loki je bil eden izmed njih. Fantič, ki je tako pogumno šel v svet, je svoje domače in rodno vas vedno nosil v srcu, Golarjeva družina je bridko izgubo sina prelila v prijateljstvo s patrom, ki je danes papež Frančišek. Morda se bo njegova skromnost in dobrotota dotaknila tudi Virmaš, vsekakor pa bo vas na obrobju Sorškega polja postala znana po tem, da jo je obiskal papež Frančišek.

IZJEMNA EUROBASKET **lesnina** **AKCIJA** na vse kuhinje in kopalnice **XXXL**

ZADELI SMO EUROBASKET TROJKO:
XXXL POPUSTI, XXXL KREDIT, XXXL DARILO

KRANJ, C. Staneta Žagarja 67,
delovni čas: pon.- pet. 9⁰⁰ - 20⁰⁰, sob. 9⁰⁰ - 18⁰⁰.

JESENICE, Cesta železarjev 4b,
delovni čas: pon.- pet. 8⁰⁰ - 20⁰⁰, sob. 8⁰⁰ - 13⁰⁰.

**NEMŠKI VRHUNSKI DIZAJN IN
KAKOVOST PO DOSTOPNIH CENAH!**

MONDO³⁰⁰⁰
Kreativna kuhinjska blagovna znamka

GARANCIJA
25¹⁾
LET
na vašo Mondo kuhinjo

1) Na lesene dele kuhinje v
skladu z garancijskimi pogoji.

BREZPLAČNA dostava in montaža*
BREZPLAČNO svetovanje in računalniško projektiranje

-35%
XXXL
POPUST

0,nič
Obresti!

Plačilo na do

3
leta

EOM = 0,0%+

XXXL UGODEN KREDIT

za nakup kuhinj in kopalnic! Samo v Lesnini!

Pojasnilo v
poslovni
enoti

XXXL DARILO

GRATIS^{**}
POMIVALNI STROJ

**v vrednosti do 400 €, pri nakupu lesenega dela kuhinje v
vrednosti nad 3.000 € in vsaj še treh velikih gospodinskih
aparatorov istih blagovnih znamk. Simbolična slika.

gorenje **BOSCH** Electrolux **SIEMENS BEKO**

XXXL AKCIJA

GRATIS
KOPALNIŠKA BATERIJA**

**GRATIS kopalniška baterija XORA v vrednosti do 100 €
pri nakupu kopalniškega bloka Xora, Puris ali Mondo v
vrednosti nad 1.000 €. Simbolična slika.

VIKTOR IN FRANJA

 Miha Naglič

Pred nami so tri obletnice, povezane z zgodbo Partizanske bolnice Franje: sto let od rojstva doktorja Viktorja Volčjaka, ki jo je ustanovil, sto let od rojstva doktorice Franje Bojc Bidovec, ki jo je najdlje vodila, in 70 let od začetka njenega delovanja ...

Viktor Volčjak se je rodil 15. septembra 1913 v Virmašah pri Škofji Loki, Franja Bojc 26. novembra 1913 v Nemški vasi pri Ribnici, njuno bolnišnico so začeli graditi novembra 1943, prve paciente pa je sprejela 23. decembra istega leta. Epohalna in svetovno znana zgodba Slovenske vojne partizanske bolnice (SVPB) Franje je dobro znana. Zato bi rad v tem zapisu ob njenih obletnicah izpostavil le nekaj manj znanih poudarkov. Prvi bi lahko bil pomislek, da se v tej zgodbi vloga zdravnice Franje povečuje (preveč poudarja) v primerjavi z vlogo njenega kolega Viktorja. Franja je po njej imenovano bolnišnico resda skoraj ves čas vodila, ustanovil pa jo je le Viktor, ki je bil tudi njen prvi predstojnik. Ko je vodenje bolnišnice januarja 1944 predal Franji, je potem še lep čas skrbel za njeno oskrbo in varnost. Bil je namreč načelnik sanitetnega odseka IX. korpusa. Bolnica Franja pa je bila (ob SVPB Pavli) glavna in danes najbolj znana zdravstvena ustanova te legendarne partizanske formacije, ki je predstavljala udarno moč združenega gorenjsko-primorskega partizanstva. Osebni odnosi med obema zdravnikoma so bili sicer ves čas zelo dobri, Franja je Viktorju izkazala veliko spoštovanje tudi v spominski knjigi (Ni neskončnih poti, 1984), ki jo je napisala svojemu sinu. »V resnično pomoč so nam v življenju lahko le ljudje, ki jim zaupamo, dragi sin. Zame je bil tak doktor Viktor Volčjak.«

Širši javnosti ni znano, da sta bila oba zdravnika julija 1944 aretirana in podvržena naporni preiskavi in sodnemu procesu. Viktorja so zaprli, Franja pa je bila »internirana« v korpusni ambulanti, kjer je ob preiskavi lahko delala. V tem postopku jima je slabo kazalo in bogve, kako bi se vse skupaj končalo, če se zanju ne bi zavzeli nekateri njuni ugledni kolegi, med njim je bila najbrž odločilna beseda, ki jo zastavil dr.

Bogdan Brečelj. Izpuščena sta bila šele septembra, ko sta se lahko vrnila vsak na svojo dolžnost. Krivo obtožbo sta zagrešila predvsem dva. Prvi je bil Alojz Herman Dušan, komisar bolnišnice in primer človeka, ki ga najdemo v vseh krajih in časih ☒ je len in nesposoben, svojo nezmožnost pa kompenzira tako, da spletkari proti svojim sodelavcem. Drugi je bil Branko Karapandja Matjažek, po rodu hrvaški Srbi, takrat namestnik politkomisarja XXXI. divizije; v bolnišnico je prišel kot ranjenec, potem pa ves čas negodoval, češ da ni bil primerno oskrbljen in da se mu tudi sicer ni posvečalo njegovemu položaju primerne pozornosti. Proces je v celoti dokumentiran in strokovno povzet v arhivskem zborniku Partizanski zdravniki in pravniki med stroko in politiko (1996).

Tretji poudarek bi lahko bil v veličini Bolnice Franje v primerjavi z nekaterimi drugimi zgodbami slovenskega partizanstva, ki se jih mora to danes sramovati, čeprav velika večina partizanov ni zanje nič kriva. Izpostavil bi zgodbo Hude jame. Rudar Mehmedalija Alić, ki je vodil njeno odkrivanje in je natančno 50 let po koncu druge svetovne vojne v nekem drugem genocidu ☒ S rebrenici 1995 ☒z gubil svoja brata, zapiše v svoji izjemni knjigi (Nihče, 1913), da bi jo morali urediti v muzej in vanjo voditi učence slovenskih šol. Se strinjam in dodam: vse bi morali voditi predvsem na ta dva kraja, v Hudo jamo in Bolnico Franjo, na kraja, na katerih doživi slovenska NOB svojo najnižjo in najvišjo točko. Genocida v Hudi jami sicer ni zagrešilo slovensko partizanstvo kot tako, a tisti, ki so ta zločin storili, so bili iz te iste zgodbe, z njo organsko povezani.

Slovenski upor v letih 1941-1945 je imel tako kot vse druge velike zgodbe svoje vzpone in padce. In svoje temne in svetle osebnosti. Viktor in Franja sta gotovo veliki in svetli zvezdi te zgodbe. In to spoznanje je namen tega pisanja.

Bolnica Franja
Foto: Marija Volčjak in fototeka Cerkljanskega muzeja

GREMO NA CERKLJANSKO

Namín tega pisajne je u tem, de b' brauce Garejnščga glasu mpa tud use ta druje má zrajcalu, de b' wabjeskál sasídna C'rklajnska. Tam maš rís da ki widet mpa dažwít ...

Miha Naglič

Upam, da vas povabilo na obisk Cerkljanske, ki ga je dr. Marko Razpet na mojo prošnjo prevedel v cerkljanščino, ne bo odvrnilo od branja tega članka. Pa pojdimo in spotoma še kaj preberimo. Kadar sem se peljal iz naše doline na gorenjskem jugu čez Sovodenj in prelaz Kladje in na oni strani ugledal Porezen in Cerkno v kotlu pod njim, sem imel občutek, da se spuščam v neki drug in drugačen svet. Ko sem pred mnogimi leti prvič prebral spremno besedo, ki jo je dr. France Koblar napisal v Bevkove Izbrane spise (1951), sem to občutje z njegovo pomočjo tudi pojmovno globlje dojel. Takole zapiše

»kontinentalec« Koblar, ki je bil po rodu Železnikar in se je z one strani Porezna in Črnega vrha zagledal v Bevkov primorski svet: »Čeprav je svet cerkljanskih in tolminskih hribov zemljepisno zvezan z masivi, ki pripadajo Julijskim Alpam, in čeprav najdemo tostran in onstran teh gora isto hribovsko tipiko, je značaj krajev, ki so obrnjeni proti jugu, drugačen. Vsa pobočja padajo v pritoke Soče, njihove življenjske žile segajo naprej dol v sončni goriški svet. Naj so v velikem delu teh krajev zveze skozi Poljansko dolino v Ljubljano še danes žive in je šele železnica obrnila vse prometne zveze na jug, ta predalpski svet že davno čustvuje in živi po sredozemsko; in najsi se jezik vzhodno od Baške grape preliva čez Idrijsko in Poljansko dolino v

posebej oddeljeno rovtarsko narečje, v krvi teh ljudi se oglašajo sokovi juga in le trdo življenje jih kroti. Črta, ki gre od juga proti severu po grebenih med nekdanjo Kranjsko in Goriško, je meja dveh slovenskih narav, srednjeevropske gorenjske in južnoevropske goriške. Ta črta je tudi meja dveh kulturnih občutij: Tolminsko-cerkljanska zemlja je prehodna alpska pokrajina in se iz svoje zaprte, krčevite narave odpira na jug ...«

Na te besede, ki zadevajo v srčiko razlike med Cerkljani in Tolminci na sredozemski ter južnimi Gorenjci na celinski strani julijske razvodnice, se spomnim tudi, ko gledam cerkljanske Laufarje in poslušam Jazz Cerkno. Loka ima Pasijon; Laufarjev in jazza si med njenimi

Cerkno, pogled z gorenjske strani / Foto: Wikipedia

Vas Labinje nad Cerknim / Foto: Wikipedia

zidovi in na Placu kar ne morem predstavljati. No, seveda, ob razlikah so med nami tudi skupne točke in povezave. Glavna se vzpostavi vsako zimo, ko hodimo kot kaki snežni romarji smučat na Črni vrh, prvi iz Poljanske doline in čez Leskovicco, drugi iz Selške doline skozi Davčo, kjer ceste, ki jo je odnesla velika povodenj 18. septembra 2007, še zdaj niso obnovili. Tudi tistega dne smo oboji pripadali isti nesreči. Nad Poreznom se je utrgal oblak, voda je na južni strani razdejala Franjo in Cerkno, na severni pa Davčo in Železnike. Podobni smo si tudi v gospodarstvu. Proizvodnjo megle prepuščamo naravnim virom, naši predniki pa so ustvarili nekaj izrazito samorastniških tovarn, zraslih iz tradicije in inovacije: Eta, Domel, Niko, Alpina, Poclain Hydraulics, Marmor Hotavlje ... Da ne omenjam Kolektorja in Hidrie, ki sta iz posebne, idrijske zgodbe. Ta podjetja ne prinašajo prav velikih dobičkov, zato pa stalni zaslužek od trdega dela.

Kako na cerkljansko stran

Glavna prometna povezava med Poljansko dolino in Cerkljanskim je starejša, kot bi mislili. Bila je namreč trgovska pot iz Štajerske skozi Loko v Italijo. Še posebej je bil zanjo zainteresiran Čedad. O tem je pisal dr. Pavle Blaznik, zgodovinar loškega gospostva. Iz starih virov pa imamo še eno prvovrstno pričevanje o tej poti. Zapisal ga je humanist Paolo Santonino v svojih Popotnih dnevnikih 1485/87. Eno od njegovih potovanj gre prav po tej poti, s tolminske na gorenjsko stran. »Četrtega dne pred septembrskimi kalendami (29. avgusta 1486) smo ob sončnem vzhodu zapustili Tolmin in odšli v divje in malone neprehodne gore ... Po desetih miljah smo prišli precej lačni v vas Grahovo (villa Brachi) in stopili v neko nizko hišo, polno dima, kjer ni bilo za nas nič nared. Kljub temu smo začeli kosilo s svežimi orehi, nato s kozjim sirom in zelo črnim rženim kruhom, ki pa nam je zaradi lakote dišal; na tretjem mestu smo imeli v vodi kuhana jajca, četrtič osoljene postrvi in petič in zadnjič pečene piščance. Naš škof pa je hlastno snedel pečenega polha, ki so ga bili posli ujeli med potjo, in sicer sam. / Po okrepcilu smo nadaljevali sila naporno pot navkreber in nizdol in po desetih miljah smo

Gostišče Gačnk v Logu z več kot stoletno tradicijo

Svež kruh, žlikrofi, suhomesnati izdelki pa velikanski tobogan za otroke ter soba, v kateri se je leta 1945 poročila zdravnica Franja – gostišče Gačnk v Logu. Z gorenjske strani do gostišča prispemo skozi Poljansko dolino.

Gostišče leži pod znano partizansko Bolnico Franjo ter ob poti v smučarski center Cerkno. Stalni obiskovalci gostišče imenujejo kar 'poslednja primorska oaza'.

Naziv si je verjetno prislužilo zaradi osvežujočega hladu **letnega vrta**

v senci dreves ob igrivem žuborenju reke Cerknice, pa tudi zaradi tople domačnosti ter vonja po pravkar pečenem kruhu. Za otroško veselje pa je že dalj časa poskrbljeno z enim večjih **otroških igrišč**

in zagotovo največjim toboganom daleč naokoli. Prostor za piknike zelo lepo dopolnjujeta odbojka na mivki in balinišče. Top na vrtu gostišča s svojim pokom prinaša srečo mladoporočencem ter vabi v **klimatizirano restavracijo**, v kateri gostijo poleg porok tudi različna praznovanja, srečanja, seminarje, družinska kosila. V restavraciji lahko pogostijo za kar dva avtobusa gostov naenkrat, ponujajo pa tudi **prenočišča** – devet dvoposteljnih in družinskih sob.

Znani so po divjačinskih in ribjih specialitetah, jedeh na žlico. Njihove dobrote iz krušne peke dišijo daleč naokoli, suhomesnati izdelki in domač sir, tudi žlikrofi kar vabijo k pokušini. Zelenjavo in začimbe pridelajo na domačem vrtu.

V notranjosti gostišča imajo urejeno sobo dr. Franje, ki je dobila ime po istoimenski zdravnici, ki se je leta 1945 v njej poročila, v gostišču pa naletimo še na kakšno zgodbo iz tistih časov, povezano z Bolnico Franjo.

**Vabi vas družinsko podjetje
Peternel iz Žirov**

Gostišče Gačnk v Logu pri Cerknem

Dolenji Novaki 1, 5282 Cerkno,
T: 041/753 524, 05/372 40 05

E: peternel.blaz@siol.net, W: www.cerkno.com

01

prišli v vas Cerčno (Circhinicz alias Circam), kjer ima sedež gospod vikar Gašper. Tu je farna cerkev svetega Jerneja, ki jo podeljuje kapitelj blažene Marije v Čedadu. Vas sama, Cerčno, leži na ravnem in ima potok, ki mu nikdar ne zmanjka vode, ter dvainštirideset hiš. Tisto noč smo prenočevali v hiši gospoda Gašperja, ki nas je, čeprav ga je naš prihod presenetil, vendar sprejel prijazno in dobrotno. / Tridesetega avgusta smo zjutraj odšli iz Cerknega in se povzpeli na goro Oslice, t. j. Asinae ali Asinariium, in se z nje spustili v dolino; gora je s te in one strani nadvse težavna in zato tudi nosi tako ime. Po grebenu teče meja beneške oblasti in od tod naprej je gospodarstvo mesta Loke. Hudo lakoto trpeč, smo opoldne prispeli v Poljane (Polanum); ta kraj je oddaljen od Cerknega dvanajst milj ... « Pot iz Tolmina v Baško grapo in iz nje skozi Cerkljansko v Poljansko dolino je bila očitno naporna, postanki pa bogovski. Iz nadaljevanja je namreč razvidno, da so bili tudi v Poljanah in v Loki primerno postreženi. Družba je bila imenitna, Santonino je kot kancler spremljal generalnega vikarja oglejskega patriarha na njegovih vizitaciji po župnijah, ki so takrat sodile pod Oglej.

03

02

01. Televizor v bogkovem kotu, sožitje starega in novega / Slika iz Cerkljanskega muzeja

02. Partizanska bolnica Franja, obnovljena zunanost / Fototeka Cerkljanskega muzeja

03. Iz cerkljanske preteklosti: 80-letna Marija Bevk na poti iz Cerknega v Ravne, poleti 1954. Z vnukom sta v Cerknem kupila ovco za 2020 dinarjev. / Fototeka Slovenskega etnografskega muzeja

04. Partizanska bolnica Franja, obnovljena notranost / Fototeka Cerkljanskega muzeja

Če zdaj iz časa Santoninovih potovanj pred 1500 preskočimo v drugo desetletje po letu 2000, vidimo, da je ta povezava še vedno tu in še bolj aktualna. Ždaj se največkrat omenja v kontekstu »četrtne razvojne osi«, v okviru prizadevanj, da bi izboljšali cestno povezavo severne Primorske z Gorenjsko in osrednjo Slovenijo. Nekateri so za daljši predor iz doline Kopačnice v smeri proti Cerknemu, drugi za krajši predor pod Kladjem, tretji celo za predor iz Sovodnja v dolino Idrijce. Prva od gornjih variant bi najbolj skrajšala pot iz ene doline v drugo, vendar ji nasprotuje lokalna skupnost, ki noče žrtvovati dobro ohranjene doline Kopačnice. Druga bi rešila prometni problem Sovodnja, Cerčno bi približala tudi Žirem, bila bi cenejša. Tretja bi Gorenjsko in osrednjo Slovenijo približala tudi Idriji. Najbrž pa bi bilo najbolj racionalno in najceneje obnoviti sedanjo cesto čez prelaz Kladje, kar je glede na finančno stanje države tudi najbolj realno.

Jubileji fenomena Franja

Pozimi je, kot rečeno, za ljudi z gorenjske strani glavna cerkljanska vaba smučanje na Črnem vrhu, poleti pa Partizanska bolnica Franja. O njenih letošnjih jubilejih razmišljam na kratko v

04

drugem članku v tej številki Moje Gorenjske. Tu pa obudimo samo še en spomin na njenega ustanovitelja, doktorja Viktorja Volčjaka; preberimo zgodbo, ki jo najdemo tudi na spletu. »Nekega dne je bila njegova naloga, da se odpelje na motorju iz Dolenje Trebuše prek Želina in Cerknega v Franjo operirat težkega ranjenca. Na Reki so ga ženske, ki so delale na polju, skušale posvariti, da vozi spredaj po cesti nemška kolona. Toda zadaj je priropotal še zaščitni tank in doktor ni razmišljal, ampak je vozil naprej. Tako je nanese, da se je moral voziti s svojo veliko zdravniško torbo sredi te kolone, ki se je ravno vračala v Idrijo, potem ko je bila na Grahovem v Baški grapi predala železnici tovor živega srebra. Na Želinu so Nemci nadaljevali pot proti Idriji, on pa je zavil proti Cerknemu in se je ustavljal šele v Logu v Dolenjih Novakih. Tam sta ga sprejela Katarina in Metod Mlakar. Katarina mu je rekla: *'Hadú zdílan ste uidet. Jelte, de bi an pažterk žgajne?'* Po operaciji v Franji se je doktor peljal nazaj v Dolenjo Trebušo. Na Reki se je ustavljal in srečal z ženskami in otroki. Slednje je skromno obdaril s čokoladami, ki so jih bili zavezniki odvrgli s padali, neko nosečnico pa s cucljem. Nato se je oglasila najzgovornejša: *'Ui ste pa an čudn partezán, imate čórna bráda, úoste se z matúorjem u nímšk kalúon. Zdej nam pa še šejnke dajete, ka ih ni nkúod'or za dabit.'*« Tako je zdravnikovo pripoved povzel dr. Marko Razpet, stavke v narečju pa je zapisal že Volčjak sam, kar priča, da mu je bilo pri srcu, čeprav mu je bilo kot Ločanu sprva najbrž malo težje razumljivo.

»Crkljansku naričnu spletiše«

Namen tega pisanja, ki je nabor odlomkov iz različnih virov, je, da bi bralce Gorenjskega glasa in vse druge spodbudilo k obisku sosednje Cerkljanske. Kmalu ali kdaj pozneje. Veliko je vabljenih točk v Cerknem in bližnji okolici, ki jih je vredno obiskati. Partizanska bolnica Franja je seveda še vedno na prvem mestu. Na drugega sodi smučišče na Črnem vrhu, a zanj ne bi delal reklame. V mestu Cerkno priporočam Cerkljanski muzej; v njem je več stalnih in zanimivih muzejskih razstav: Cerkljanska skozi stoletja, Pust je kriv! (Pripoved o cerkljanskih Laufarjih) ... Od prireditve, ki se zvrstijo vsako leto, je najbolj zanimiva Laufarija v živo, posebna poslastica pa je festival Jazz Cerkno, naslednji se bo začel 22. maja 2014. Malo nižje od bližnjega Želina so nad reko Idrijo Divje babe, arheološko najdišče, kjer so našli znamenito neandertalčevo piščal ...

Ker pa imam občutek, da ne boste šli na Cerkljansko prav vsi, omenim še možnost, da jo obiščete virtualno, kot je zdaj moderno. Še posebej zanimivi in bogati sta dve spletni strani. Prvo ureja dr. Marko Razpet, doma iz Planine nad Cerknim, sicer pa profesor matematike na Pedagoški fakulteti Univerze v Ljubljani. Druga je Rutarjevo spletišče. Uredil ga je Štefan Rutar, ki pa ga žal ne dopolnjuje več. Pojdite torej na www.pef.uni-lj.si/markor/ in na tej strani kliknite ikono »Crkljansku naričnu spletiše« in pa na www.rutars.net, ne bo vam žal.

MESTNI MUZEJ IDRİJA

1953
DEDIŠČINA
PRETEKLOSTI,
BOGASTVO
PRIHODNOSTI
2013

Leto 2013 je za Mestni muzej Idrija jubilejno leto. Praznujemo 60. obletnico ustanovitve našega muzeja v Idriji, 35-letnico delovanja muzejskega oddelka v Cerknem in obeležujemo 70. obletnico ustanovitve Partizanske bolnice Franja. Ponosni smo, da so pomembni spomeniki idrijske rudarske dediščine, s katerimi upravlja tudi Mestni muzej Idrija, od junija 2012 vpisani na UNESCO Seznam svetovne dediščine.

PRAZNUJTE Z NAMI TUDI VI.

Vabimo Vas, da nas obiščete in si ogledate Partizansko bolnico Franjo, Bevково domačijo v Zakojci, Partizansko tiskarno na Vojskem, grad Gewerkenegg s kompleksno razstavo o poltisočletni zgodovini drugega največjega živosrebrevega rudnika na svetu in nagrajeno razstavo idrijskih čipk, Cerkljanski muzej z zbirko cerkljanskih laufarjev in domoznansko predstavitevijo Cerkljanske, idrijsko rudarsko hišo, rudniške stroje in naprave v jašku Franciške in idrijsko kamšt.

Več o nas preberite na
www.muzej-idrija-cerkno.si.

ŠUŠTARSKA NEDELJA VABI V TRŽIČ

Na angelsko nedeljo, prvo nedeljo v septembru, bodo tržiške ulice tradicionalno oživele in v mesto pod Karavankami privabile obiskovalce od blizu in daleč.

Suzana P. Kovačič

Letošnji, že 46. šuštarški praznik bo obiskovalcem na 1. septembra med 8. in 19. uro ponudil pestre dogodke in jih seznanjal s starimi šegami in navadami. Tržič bo mesto obrti, nakupov, športa, zabave, nagradnih iger, izobraževanja, dobre volje ... S tradicijo Šuštarške nedelje je povezana šega »freišpreh ŋga«. V preteklosti so na angelsko nedeljo v Tržiču čevljarški mojstri sprejemali čevljarške vajence med pomočnike. Velecenjena mojstra Fortunat in Miha bosta na letošnji »freišpreh ŋgi« na šaljiv način med pomočnike sprejemala obiskovalce.

Za številne obiskovalce med 30. avgustom in 1. septembrom organizator, Turistično društvo Tržič s pomočjo Občine Tržič in partnerja Peko, pripravlja zanimive kulturne, zabavne, športne in nakupovalne dogodke.

Na šuštarškem odru na Predilniški ulici bo s številnimi nastopajočimi gosti obiskovalce zabaval humorist Boštjan Meglič iz Peška. Najmlajši bodo lahko ustvarjali, plesali in se zabavali v ustvarjalni in plesno-glasbeni deželi v Paviljonu NOB in pred njim. Druga prizorišča bodo zapolnili atraktivni plesni, glasbeni, športni in rokodelski dogodki. Svoja vrata bodo odprli tržiški hrami kulture, tako Tržiški muzej s Kurnikovo hišo, razstava Zanimivosti iz sveta metuljev in ustvarjalne delavnice v Paviljonu NOB.

Več kot tristo stojnic bo založenih z različno sejemsko ponudbo in ugodnimi cenami. Med najbolj obiskanimi bodo stojnice z obutvijo,

galanterijo in izdelki iz usnja, torej izdelki, povezani s šuštarško dejavnostjo. Na to temo bo tudi tradicionalna razstava tržiške obrti, ki bo na ogled v Atriju Občine Tržič.

Lačni bodo na gostinskih stojnicah in gostinskih lokalih izbirali med kulinaricnimi specialitetami. Posebna pozornost bo namenjena okusnim tržiškim bržolam, ovčji obari, tržiški kulinaricni posebnosti.

Šuštarška nedelja je tudi priložnost za promocijo turizma in povabilo obiskovalcem, da se v Tržič še vračajo. V času 46. Šuštarške nedelje bo TPIC Tržič s partnerji iz Združenja zgodovinskih mest Slovenije na stojnicah v atriju Občine Tržič prikazal turistično in dodatno ponudbo Tržiča in okolice. Poseben poudarek bodo namenili Dovžanovi soteski.

Na parkirišču Hoferja si boste lahko ogledali avto moto zanimivosti z voditeljico Janjo Budič. Tam se bodo srečali lastniki električnih vozil, starodobnih vozil in motorjev. Na parkirišču tovarne bo Peko pripravil šuštarške dneve, ugodno ponudbo obutve in čevljarško delavnico za otroke. Na nedeljski šuštarški veselici bo od 13. ure za dobro razpoloženje in ples igral Gorenjski kvintet.

Šuštarški praznik pa se bo pravzaprav začel že v petek na srednjem šuštarškem odru pod šotorom na parkirišču tržnice pri Občini Tržič. Petek Rock Začetek bo od 19. ure dalje namenjen predvsem mladim, motorjem in modernim plesnim ritmom, predstavile se bodo mlade neujeljavljene rokavske skupine. V sobotnem šuštarškem žuru bodo obiskovalce od 20. ure zabavali Veseli Begunčani, že čez dan, od 10. do 15. ure pa bo pred Mestno kavarno Tržič Veliko otroško rajanje.

PEČJAKOVI S ČEŠNJICE

V šoli ste morali biti dobri pri geografiji, da najdete najprej Češnjico in potem še dom Pečjakovih.

Miroslav Braco Cvjetičanin

S lučaj je hotel, da sem nedolgo pred prihodom v dom Pečjakovih prebral biografijo slavnega znanstvenika iz Like Nikole Tesle. Seveda me je njegova življenjska pot tako prevzela, da sem moral obiskati vas Smiljan, kjer se je mali Nikola začel plaziti vse do daljne Amerike v zgodovino nesmrtnih genialcev, o katerih se še danes učijo v šolah. Vas Smiljan je prav tako na koncu sveta, kot je Češnjica, le da na hrvaškem robu. Preden sem parkiral pred Pečjakovo domačijo, sem našel povezavo med Teslo in Andrejem Pečjakom ...

Pečjakovi Na kmetih

»Mogoče veste, kje so Pečjakovi doma, tisti, ki delajo električne avtomobile?« sem vprašal mimoidečega Češnjčana. Ne moreš najti brez Garmina ali dobre orientacije ali malce sreče s pomočjo sovaščanov. Češnjica se deli na tiste, ki so Na kmetih, in tiste druge Na kajžah. Vsi pa so nekako podtaknjeni Rovtam in naslonjeni na sončni bok

Andrej in Jasna Pečjak / Foto: Gorazd Kavčič

Lipniške doline. Pešpot s Češnjice vodi na Jamnik, kolovoz vas pripelje v Kropo, asfaltna cesta v Besnico ali Podnart. Zdaj veste, kje je to, najbrž ..., ker verjamem, da ste imeli vsaj trojko pri geografiji.

»Ne moreš falit', Pečjakovi so Na kmetih, čist' na vrh', tisti, ki imajo polno strebo sončnih kolektorjev,« mi pravi sosed Na kajžah in doda: »Kaj se ne bi poznali, saj nas je na Češnjici skupaj s Kitajci milijardo in sto

SonataPHOTOGRAPHICA
SINCE 1999

TRIDNEVNI ZAČETNI TEČAJ FOTOGRAFIJE

KDAJ: 10., 11. in 13. september 2013 od 18h do 22h

KJE: **Studio SonataPHOTOGRAPHICA**, Poslovna cona A10, 4208 Šenčur

OPREMA IN ZNANJE: Kompaktni fotoaparati ali zrcalno-refleksni (DSLR) fotoaparati. PREDZNANJE NI POTREBNO!

CENA: **100€** z vključenim DDV

Tečaj se bo izvedel ob zadostnem številu slušateljev, število mest je omejeno. Navodila za plačilo boste prejeli s potrditvijo vaše prijave.

Prijavite se preko spleta na <http://www.sonata-photographica.com/foto-tecaji> ali na info@sonata-photographica.com.

Pred štartom v Monte Carlu

osemnajst,« se mi zareži Pečjakov sosed z druge strani vasi. Po tem podatku sklepam, da so prav iskani najbolj znani med sto osemnajstimi vaščani.

In res, na strehi ni videti strehe, ker je prepolna tistih ogledalastih oken, ki srkajo sončne žarke. Seveda, si prikimam, ko pomislim, kdo neki bi pa imel tako streho, če ne drug kot kak »znanstvenik«. Potem pa si ogledam okolico in hitro ugotovim, da sem tu že bil. Res sem bil. Pred leti, ko sem bil še član Hrošč kluba Slovenija in je imel Andrej Pečjak tu trgovino Avtodeli Pečjak, o kateri kroži ena dobra »komercialna« anekdota. Torej, bil je tudi ljubitelj hroščev, pravzaprav je še danes, in je imel za vse nas najboljšo zalogo rezervnih delov v Sloveniji z okolico vred. O Avto delih Pečjak pa sem slišal anekdoto, ki še danes kroži med trgovci z avtomobilskimi deli. Nekoč največji prodajalec avtodielov Trgoavto iz Kopra je poslal svoje komercialiste k Pečjaku na Češnjico, češ da bi postal njihov kupec, torej stranka Trgoavta, ki bi pač od Koprčanov nabavljala potrebne avto dele. Komercialista sta ga komaj našla, seveda, in ko sta ga odkrila, sta preklinjala svojega direktorja, ki ju je poslal tja gor, češ ali bo zdaj pa čisto že vsak »garažar« kupec velikega Trgoavta. Po kratkem sestanku z Andrejem Pečja-

kom bi se kmalu zgodilo, da bi Trgoavto kupoval avto dele od Pečjaka. Tip je imel za hišo še eno hišo in za to hišo še skedenj in za skednjem še eno garažo velikanko oz. hangar, poln avtodielov. Ves slavni Trgoavto ni imel pol tako velikega skladišča v tistih časih, tam nekje na začetku devetdesetih prejšnjega stoletja. Tako pričajo koprski trgovci.

Zgodba o Andreju Pečjaku

Človek, ki je izumitelj, znanstvenik, električar, inženir strojništva, človek in še alpinist po vrhu, mora biti težek sogovornik, si mislim, ko mu sežem v desno dlan. Okoli naju sejna soba, kjer ima Pečjak predavanja na temo električnih vozil, pred nama nekaj garaže in delovnega prostora, nekaj zgodovine z miniaturnimi avtomobilčki legendarnega hrošča in tišina. Znanstveniki za delo potrebujejo tišino, si mislim in se veselim, da bo moj diktafon posnel čist, nemoteč zvok. Potem, čez eno uro, ko ga ugasnem, si pravim, da tako zanimivih stavkov sploh ne bi bilo treba posneti, ker tudi tako trdoglavemu novinarju, za kakršnega se imam, ostanejo za zmeraj v spominu. Tip je genij!

Naslednji prizor snemamo v jedilnici Osnovne šole Lipnica v Lipnici.

Oba Pečjaka, Andrej in njegova žena Jasna, sta bila povabljeni v šolo, da bi osnovnošolcem predstavila električne avtomobile. Skupaj jemo kosilo in na dan začnejo vreti še bolj zanimivi stavki, ki opisujejo Pečjakovo življenjsko delo. Še dobro, da ga alpinizem ni do konca zastrupil. Prikrajšani bi bili za izjemno zgodbo.

Andreja je elektrika prvič stresla, ko je bil star dve leti. A zaradi tega opozorilnega znaka nista postala sovražnika, temveč prijatelja in to, kot zdaj kaže, za vedno. Skupaj z ženo Jasno sta se iz Ljubljanske kotline najprej preselila v Lajše, vas pod Dražgošami. Ni dolgo trajalo, ko je njun kombi, spremenjen v bivalnik, moral od hiše, da bi se dobilo nekaj denarja za selitev na Češnjico. Kupila sta Boštarrowo kmetijo. Boštarrowe ata je bil nekoč župan vasi, torej ugleden član vaške skupnosti, ki pa ni imel sreče z nasledniki. Kmetijo so si najprej podajali najemniki, zdaj pa je v lasti Pečjakovih, ki jo še danes postopoma obnavljajo. Pravzaprav so zaljubljeni v to kmetijo.

In tam se je začela zgodba, ki je pretresla ves »električni« svet oziroma tiste, ki so še vedno prepričani, da bodo v bližnji prihodnosti električni avtomobili popolnoma nadomestili bencinske.

Andrej se je osnove svojega trenutnega poklica naučil med služenjem vojaškega roka. Dokončno se je poslovil od strojništva in prestopil v svet elektrike. Ko strojnik postane elektronik, pa dobimo enkratno kombinacijo. Vojski je celo odtujil motor tankovske kupole, ki ga je vgradil v avtomobil, a ni bil zadovoljen. Prikimal si je le toliko, da si je dal vedeti, da če ne deluje motor tankovske kupole, mora delovati nekaj drugega. Učil se je naprej. Ni se pa samo učil izdelovati električnega avtomobila, ampak sta se skupaj z Jasno predala še čarom plezanja. Ledno plezanje je postalo njuna strast. In ne samo to, preplezala sta vse, kar sta hotela, samo Himalaje ne. Tja je Andreja vleklo, klicalo, a potem se je zgodilo nekaj tragičnega, nekaj, kar ga je povsem odvrnilo že od same misli, da bi še kdaj šel tja. Himalaja mu je ubila najboljša prijateljica. Tam sta za vedno ostala Pavle Kozjek in Janez Jeglič. Andreja je to tako presunilo in užalostilo, da se je odločil nikoli več izraziti želje po odhodu na pokopališče svojih najboljših frendov. Ni trajalo dolgo, ko je Andrej Pečjak postal strokovnjak za avtoelektroniko. Postal je tehnični svetovalec avto diagnostike in njegovo znanje je vrtoglavo hitro vplivalo na razvoj. Sodeloval je s Seawayem in Japcem Japčinom, učil se je na priznanem inštitutu v Švici. Osnova Pečjakovega razvoja je razvijanje zmogljivosti baterije, ki poganja električni avtomobil. Leta 2006 je na ceste zapeljal njegov prvi električni avtomobil. Predelal je Renaulta Espace. Po tem avtu je steklo vse hitreje. Tri leta kasneje je predelal še Mazdo RX8, prava mojstrovina, ki je zamajala svet vozil s pogonom na elektriko. Na eni od predstavitev novega izdelka je v Portorožu spoznal Kitajca, ki sta ga kmalu obiskala v njegovi domovini. Nov svet, novo znanje, pika na i v iskanju malenkosti, ki so pripomogle k izdelavi še boljše baterije. Na Kitajskem sta spoznala Belgijca, s katerim so začeli delati električne Smarte, tiste male avtomobilčke, namenjene predvsem mestni vožnji. V Smartu se jim je ideja zdela odlična in ravno Smarti, ki so že tako ali tako spremenili svet mestnih vozil, bi lahko bili znanilci novega svetovnega reda, ko gre za »boj« med okoljevarstveniki, ki se borijo na strani električnih vozil ... proti bencinarjem.

Kmalu se je Mercedes počutil ogroženega in zapletlo se je s homologacijami vozil. Serijska proizvodnja ni stekla, vendar se še danes v manjših dozah, tolikšnih, da niso nevarni velikemu Mercedesu, na ceste dozirajo električni Smarti. Sodelovanje Pečjakovih z Iskro Elektriko je še pospešilo razvoj. Andrej je ustanovil šolo za avtodiagnostiko, kjer predava mladim rodovom, ki se spopadajo z napredno avtomobilsko industrijo. Danes so avtomobili že na pol računalniki, in če ga hočeš popraviti, moraš biti že skoraj »heker« in nič več samo avtomehaničnik.

Zmaga Češnjicana v Monte Carlu

Lani se je Andrej Pečjak skupaj s francoskim prijateljem, sovoznikom Fredom Mlynarzikom, v Monte Carlu udeležil prestižne dirke, namenjene samo električnim avtomobilom. Na ogled so bili sami presežki elektroavtomobilistične industrije s celega sveta. Tudi avti, ki prihajajo iz znamenite, najboljše tovarne električnih vozil na svetu – Tesla. Pečjakova Dacia Sendero je zmagala. Zmagala v prestižni kategoriji, pravzaprav »gralu«, ki ga iščejo vsi proizvajalci električnih avtov. Izdelek Andreja Pečjaka je zmagal v kategoriji, po domače povedano,

051 250 440
www.lesnipeleti.si

Od Kmetov na Češnjici ...

Mateja šport

V Kranju na Primorskem septembra odpiramo nov center z bogato ponudbo

- **SKUPINSKE VADBE**
(Pilates, Zumba, TNZ, Funkcionalni trening, Zdrava hrbtenica, Joga...)
- **INDIVIDUALNA VADBA in OSEBNO TRENERSTVO**
- **SESTAVA PROGRAMOV TRENINGA**
(tekaški treningi, kolesarski treningi, programi za izgubo telesne teže in oblikovanje telesa)
- **REHABILITACIJA PO POŠKODBAH**
- **PROGRAMI ZA OTROKE**
(rojstnodnevne zabave, vadba in plesne urice)
- **MASAŽE** (klasična, šporna, terapevtska, refleksna)
- **PLESNI TEČAJI**

Več si lahko preberete na naši spletni strani
www.matejasport.si, ali nas obiščete na TEDNU
ODPRIH VRAT, KI BO OD 2. DO 6. SEPTEMBRA.

Najboljša vadba v mestu

... do zmage v Monte Carlu.

prevoziti največ in najhitreje z najmanj porabljenimi energije. Za 910 kilometrov in prevoženih kar 7500 metrov višinske razlike je Dacia porabila 149,45 kWh energije. Osupla konkurenca ni vedela niti kje je Slovenija niti kako je možno narediti baterijo, ki »se sploh ne polni«?

Na zmagovalnem odru sta Pečjak in Frederic Mlynarzik stala s pokalom v roki, vendar slovenske himne ni bilo slišati, ker je enostavno niso imeli pripravljene. Le kdo pa bi lahko pomislil, da lahko zmaga Slovenec? Če bi oni vedeli, kje je Češnjica?

Nedokončana zgodba

Naključje je tako hotelo, da se je Tesla prepletel s Pečjakovo zgodbo. Od prebrane knjige do Šmiljana, Amerike, giganta električne avtomobilske industrije, Monaka, dirke in Pečjakove zmage nad samo Teslo do Češnjice. Elektroinženirja: eden je spremenil svet za vedno, drugi, tisti mlajši pa je na dobri poti spreminjanja našega planeta. Industrijsko politični lobiji so trenutno v svetu na strani naftnega avtomobilizma, a če se spomnimo Nikole Tesle in njegovih težav z lobiji, potem obstaja upanje za Andreja Pečjaka.

Ne vem, če je to zgodba o uspehu, vem pa, da je močna in da sem potreboval lep čas, da sem jo sestavil. Človek, ki ljubi plezanje po gorah, nima televizije v dnevni sobi niti v kaki drugi sobi, ki ne bere časopisov, se bori z mlini na veter, stalno razmišlja, kako porabiti manj energije, kako očistiti svet, spremeniti ljudi, hkrati pa res spreminja svet, to so ljudje s krasnimi zgodbami na grbi ... Na koncu ne morem započeti le ene pike, potrebujem tri ..., ker imam občutek, da bomo o Pečjakovih s Češnjice v Gorenjskem glasu pisali še nekajkrat ...

Ste že poskrbeli za nezgodno zavarovanje vaših otrok?

Kakšno varnost otrokom ponuja nezgodno zavarovanje, sklenjeno pri zavarovalni družbi Adriatic Slovenica?

Zelo pomembno je, da nezgodno zavarovanje za predšolske otroke, učence, dijake in študente krije vse vrste nezgod, ne

glede na to, kje je do nezgode prišlo: v šoli, doma, v tujini ..., in velja vse šolsko leto, tudi med počitnicami, 24 ur na dan. V Adriaticu Slovenici smo ponosni, da svojim zavarovancem lahko ponudimo bogat izbor kritij, ki so že všteta v pakete zavarovanj.

Kaj vse je vključeno v vašo ponudbo?

Zavarovanja vključujejo: izplačilo ob stoodstotni trajni invalidnosti, dnevno nadomestilo v bolnišnici ali doma, mesečno izplačilo zaradi nezgode, zlom kosti zaradi nezgode, opeklina

Zavarovalna zastopnica
Simona Vene telefon: 070 221 150

Z 10% popustom za člane kluba ugodnosti AS.

Nagradno žrebanje za:

- ogled nogometne tekme kluba Real Madrid in obisk Madrida za 2 osebi
- družinski vikend paket v Madridu
- skleni prek spleta ali mobilnika in zadeni iPhone 5 16GB!

Darilo ob sklenitvi

Vsi, ki boče sklenili nezgodno zavarovanje, prejmejo še posebno darilo: 5 Eurobilic, iz katerih bodo zraski prekrasni tuljasti iz Arborescens Voljaj Poljak.

Arboretum
Vozeljski vrtni park

NEZGODNO ZAVAROVANJE OTROK IN ŠOLSKE MLADINE 2013 / 2014

zaradi nezgode, dijaki in študenti pa imajo vključeno tudi izgubo življenja zaradi nezgode.

Imate kakšne posebne ugodnosti za otroke, zavarovane pri vas?

Ponujamo 30-odstotni popust za družine s tremi ali več otroki, 25-odstotni popust za sklenitev celoletnega družinskega zavarovanja Tujina AS in še bi lahko naštevala ... Naj poudarim tudi možnost sklenitve dolgoročnega nezgodnega zavarovanja za otroke, ki ima še več prednosti in ugodnosti. Ocenjujem, da je naša ponudba ta trenutek najboljša na trgu.

051 250 440
www.lesnipeleti.si

Moquegua v Peruju

MED MORJEM, PUŠČAVO IN VISOKIMI ANDI

Cesta, ki iz južnoperujskega mesta Tacna vodi do Moquegue, poteka po pravi puščavi, potem pa se nenadoma, kot kakšna afriška oaza, pojavi zelena Moquegua, glavno mesto istoimenske province, ki zavzema območje od morja do visokih Andov. Moquegua ni zelo poseljena. Po površini je malce manjša od Slovenije (16 tisoč kvadratnih kilometrov), na tem ozemlju pa živi le 160 tisoč prebivalcev.

Besedilo in slike Marko Jenšterle

Čeprav je v Moquegui vrsta zanimivih stvari, ostaja na obrobju turističnega zanimanja, saj Peru v turizmu ponuja precej atraktivnejših mest. Eduardo Arias, novinar lokalnega Radia Americana, mi je o tem govoril: »Moquegua je lepa, prijetna in turistom prijazna, a nam to ne pomaga kaj dosti, ko pa večina tujih turistov drvi na Machu Picchu, v Cuzco, Nazco in druge svetovno znane turistične kraje.«

Sužnji za vino

Ampak kaj lahko ponudijo obiskovalcem, ki so na poti iz Čila do slavnejše Arequipe zašli k njim? »Med drugim tudi naše vino in odličen pisco, najboljši v Peruju,« pravi Sunilda Ticona Mamani iz vinske kleti Licores Suni. V kolonialnih časih je imelo vino v Moquegui posebno vrednost. Zgodovinski zapisi, ki jih hranijo v tamkajšnjem muzeju Contisuyo, pričajo o tem, da so Španci za vino zamenjevali celo svoje črne sužnje. Zapis iz leta 1598 namreč pravi: »Diego Fernandez Maldonado iz doline Moquegue se obvezuje, da bo Gabrielu de Porres Rivasu sužnja plačal s tisoč vrči vina.« Pri tem je treba omeniti, da je bil Diego Fernandez Maldonado eden prvih vinogradnikov v Moquegui.

Obstoj Moquegue sicer sega še precej bolj v zgodovino. Obstajajo dokazi, da so te kraje naseljevali že 12 tisoč

let pred našim štetjem, ko so ljudje z obale hodili v hribe na lov. Najpomembnejše je vsekakor obdobje iz časa Inkov in drugih velikih južnoameriških kultur. Moquegua je blizu bolivijske meje in do nje je segla tudi kultura Tihuanacu, ki je imela svoje središče ob jezeru Titicaca, Slovenci pa smo se z njo malo bolj seznanili pred leti, ko je tamkajšnje arheološko in versko središče ob udeležbi in inauguraciji bolivijskega predsednika Eva Moralesa obiskal tudi naš pokojni predsednik Janez Drnovšek.

V provinci Moquegua je ogromno arheoloških središč, predvsem v hribih, ki ločujejo tri doline Carumas, Cuchumbaya in Calacoa. Gre predvsem za ostanke dveh kultur Huari in Tihu-

anacu, ki sta vladali med letoma 950 in 1100 našega štetja. Večinoma so to najdišča na prostem, ki jih turistično še ne tržijo. Ko sva s šoferjem na poti iz Moquegue v Samano spraševala, kje naj bi bili slaviti petroglifi Chen Chen, nama domačini niso znali pomagati. Chen Chen je danes malo in revno naselje, nekoč pa je bilo pomembno središče. Petroglifi so v njegovi okolici in si jih je mogoče ogledati brez problemov. Resda niso tako slavni kot tisti iz Nazce, ampak vseeno pričajo o sledih neke davne kulture. V njihovi bližini so že pred desetletji našli staro pokopališče, arheologi pa pravijo, da so petroglifi edini tovrstni primer kulture Tihuanacu, ki je ostal ohranjen na kraju samem.

V Moquegui so ponosni tudi na to, da imajo na osrednjem trgu vodnjak, ki ga je naredil Gustave Eiffel, provinca pa ima nekaj skupnega tudi s Slovenijo. Tudi pri njih si lahko istega dne na morski plaži, popoldne pa visoko v gorah. V provinci je kar nekaj vasi, ki ležijo na več kot 3000 metrih nad morjem, a do njih vodijo slabe, strme in ozke makadamske ceste.

Pred mnogimi leti sem si iz zraka ogledal linije iz Nazce, zdaj pa se mi je ponudila priložnost, da petroglife vidim iz čiste bližine. Človek kar ne more verjeti, kako so se lahko tako dobro ohranili skozi vsa ta stoletja. Menda gre to pripisati izredno suhemu podnebju, poleg tega pa naj bi vroča zemlja preprečevala, da jih uničuje veter. Tik nad zemljo naj bi se namreč ustvarjala tanka plast mirnega zraka.

Gora Baul

Osrednja arheološka točka je vsekakor gora Baul, ki se mogočno dviga 600 metrov nad dolino in na vrhu katere so ruševine svetišča kulture Huari. Nadmorska višina gore je 2600 metrov, sveta pa je očitno še danes, saj so nedaleč od ruševin postavili katoliške križe. Izkopavanja na njej so pokazala, da ruševine izhajajo iz leta 650 našega štetja. Obstajata dve teoriji. Po prvi naj bi se člani kulture Huari na goro zatekli pred inkovsko osvajalno potjo proti jugu, drugi arheologi pa pravijo, da je bila gora pomembna že veliko pred inkovskim pohodom, saj so na njenem vrhu našli vrsto keramičnih predmetov in posodja, ki priča o verskih ritualih. Na vsak način gre za eno najpomembnejših arheoloških mest juga Peruja, ki priča o hkratnem obstanku dveh velikih kultur Huari in Tihuanacu.

V muzeju Contisuyo, osrednjem muzeju Moquegue, ki je na glavnem mestnem trgu in v katerem je na ogled vrsta arheoloških predmetov, sem bil sam. Blagajničarka je hkrati kustosinja, in ko sem jo povprašal, če je kje mogoče dobiti tipično glasbo teh krajev, je hitro poskrbela, da so mi kar sosedje zapekli zgoščenko s skladbami, ki opevajo Moqueguo. Povedala mi je, da turistov ni veliko, njihov simpatičen in zgovoren muzej pa obiskovalcem razkaže arheološko bogastvo okolice. Med

051 250 440
www.lesnipeleti.si

drugim imajo v njem maketo gore Baul, na kateri se vidijo arheološki ostanki na vrhu. Dostop do vrha gore namreč ni lahek. Nanj odhajajo v glavnem arheologi. Muzej vzdržuje ameriška rudarska družba Southern Peru Copper, ki ima v bližnjem mestu Torata rudnik bakra Cuajone. Družba podpira tudi druge dejavnosti, vendar so se mi predvsem indijanski sogovorniki pritoževali, da to počnejo zato, ker bi radi prikriji škodo, ki jo z vrtnanjem po tamkajšnjih gorah povzročajo indijanskemu prebivalstvu, saj jim odvzemajo redko pitno vodo, poleg tega pa še onesnažujejo okolje.

Visokogorske vasi

V Moquegui so ponosni tudi na to, da imajo na osrednjem trgu vodnjak, ki ga je naredil Gustave Eiffel, provinca pa ima nekaj skupnega tudi s Slovenijo. Tudi pri njih si lahko istega dne na morski plaži, popoldne pa visoko v gorah. V provinci je kar nekaj vasi, ki ležijo na več kot 3000 metrih nad morjem, a do njih vodijo slabe, strme in ozke makadamske ceste. Ženske v visokogorskih va-

seh so imele na glavi tipične, s cvetjem okrašene klobuke chocotto. Ščitijo jih pred visokogorskim soncem in mrazom. Kraji v tem delu Andov so res pozabljeni. V času vojne za Pacifik so bili čilski vojaki tako presenečeni nad nošami lokalnega prebivalstva v vasi Carumas, da so jih začeli spraševati, če so v Peruju ali Boliviji. Ko so jim prebivalci začeli odgovarjati, da ne velja ne eno ne drugo in da so oni Karumenci, so se čilski vojaki raje umaknili.

V visokogorske kraje se pride, ko se nekje na sredi glavne prometne ceste, ki Moqueguo povezuje z mestom Punom in jezerom Titicaca, zavije v hribe. V vasi Bellavista, 3800 metrov nad morjem, sva se v pogovor zapletla z Nestorjem Cuayla Bellavista Ramosom, sicer tudi predstavnikom stranke Gana Peru, ki je ravno v teh dneh s predsednikom Ollanto Humalo prišla na oblast. Dejal mi je: »Vas je ustanovil moj oče, zato se tudi imenuje Bellavista. V bistvu gre za dve vasi Calacoa in Bellavista, ki se držita druga druge. Življenje v teh hribih je trdo, ampak lepo, čeprav so moji otroci že zdavnaj

odšli v dolino. Tu zdaj živi le še okoli tri tisoč ljudi. Ampak ravno pred kratkim se je sem preselila neka ameriška družina, ki se namerava ukvarjati z ekološkim poljedelstvom in pri tem uporabljati starodavno znanje, ki so nam ga zapustili naši predniki.« Življenje visoko v hribih ni samo mirnejše, ampak tudi cenejše kot v velemestih. Za tri kosila, eno juho, dva kokina čaja in dva soka sem v gostilni plačal manj kot štiri evre.

Iz Bellaviste se s šoferjem Valentinom nisva vračala po isti poti skozi vasi Cuchumbaya in Carumas, ampak sva se raje odločila za nadaljevanje poti čez visoke hribe,

mimo 5408 metrov visokega vulkana Ticsani. Pri visokogorskih jezerih Camaña in Torobravo se je cesta dvignila na 5000 metrov nadmorske višine. Tudi dober terenski avto je imel pri prečanju težave, saj je zrak na tej višini že redek, ampak cesta se je na srečo nato začela spuščati proti glavni cesti med Punom in Moqueguo.

V prestolnico province sva prišla že v temi. Noč je namreč nastopila že pred sedmo uro zvečer, gorske ceste pa z njo postanejo nevarne. Ob lanskih predsedniških volitvah so zato uradne volilne rezultate v Moquegui objavili šele dan po volitvah.

NOVO! **100% NARAVNA MOŠKA SPOLNA MOČ**

BREZ STRANSKIH UČINKOV!

Kapsule **MAX ERECTUM FORTE** so popolnoma naraven izdelek za moške, za spodbujanje erekcije. Uporabljajo ga lahko tako mlajši kot starejši.

POZITIVNI UČINKI: boljše in močnejše erekcije, povečanje spolne sle, povečana vzdržljivost, podaljšan spolni odnos, intenzivnejši orgazmi, boljši nadzor nad prezgodnjim izlivom.

INFORMACIJE IN NAROČILA

031 399 322

OBIŠČITE VAM NAJBLI ŽJO TRGOVINO VENERA SHOP

KRANJ, ŠUCEVA UL. 25 (POSLOVNA HIŠA RONA), TEL.: 04 281 32 20
MEDVODE, SEŠKOVA UL. 9 (NASPROTI COLORJA), TEL.: 01 361 17 73

V VSEH POSLOVALNICAH VENERA SHOP PO SLOVENIJI TER NA www.venera-shop.si

Venera Shop, E-gropla, Hrvatska, d.o.o.

JESENSKA ZASPANOST

Dokler nas lastno telo včasih le ne prisili, da poskrbimo zanj, toliko časa odlašamo. Dovolj je že obisk term ali zdravilišča, kjer lahko vodeno vadbo združite s počitkom in branjem knjige ali sproščeno kosilo v umirjenem okolju s popoldanskim ogledovanjem okolice s kolesarskega sedeža.

Alenka Brun

Včasih smo utrujeni od sedenja, večnega prevažanja v avtomobilu od točke A do točke B; stresni način življenja in večno hitenje, lovljenje rokov nas velikokrat pripravijo do tega, da nase kar pozabimo. Šele ko nas telo opozori, postanemo pozorni.

Plavanje, kolesarjenje, pohodi, vodena vadba, obisk fitnesa ali le sproščen klepet v prijetni družbi za konec tedna v slovenskih termah ali enem od zdravilišč.

Poletje se končuje, s tem pa se aranžmajem tudi občutno znižajo cene. Oddih za konec tedna v termalnih kopelih, v kombinaciji s

kakšno antistresno masažo, obiskom savne, bazenov, ki jih terme in zdravilišča ponujajo; kolesarjenje, daljši sprehodi zunaj znanega okolja lahko človeku povrnejo energijo, ki mu je primanjkuje.

Včasih eno-, dveurni obisk wellnesa, počitek v sobi za sproščanje, skodelica čaja ali jabolko ter mir, ki ga okolica ponuja, 'napolnijo človekove baterije' za ves teden. Tako da naj vam ne bo žal, če si med tednom vzamete zase dopoldan ali popoldan, pozabite na opravila okoli hiše oziroma v njej, kuhanje in pospravljanje ter poskrbite za svoje telo. Ali pa si vsaj enkrat na mesec izberite konec tedna in razvajajte svoje telo, nahranite notranji jaz, spočijte svoj um.

Foto: Anriiv CG

KOLOFON

Gorenjski glas je osrednji gorenjski časopis, ki pokriva širše območje Gorenjske. Je časopis z boga to tradicijo, saj neprekinjeno izhaja že od leta 1947, njegovi zametki pa segajo v daljne leto 1900. Kot poltednik izhaja ob torkih in petkih v nakladi 19 tisoč izvodov. Je neodvisen, politično uravnotežen časopis z novicami, pred vsem z vseh področij življenja in dela Gorenjcev, pa tudi širše. Pišemo o vsem, kar ljudi zanima, ali kot pravimo: Gorenjski glas za vas beleži čas. V dobrem in slabem. V veselju in žalosti. Za vas sprašujemo, kaj je novega. Zaradi vas zastavlja mo tudi neprijetna vprašanja. Morda vas kdaj kaj naučimo. In seveda poskrbimo za sprostitev in zabavo. Samo zaradi vas predemo misli. Na glas. Časopis do polnjujemo z brezplačnimi prilogami, kot so Moja Gorenjska, Kranjčanka, ter ob koncu leta z letopisom GORENJSKA - darilom pred božično-novoletnimi prazniki. Če vas poleg branja Moje Gorenjske za nimajo tudi novice z vse Gorenjske, vas vabimo k naročilu na časopis Gorenjski glas. Kot novemu naročniku vam bomo prve tri mesece časopis prinašali brezplačno (če boste naš naročnik vsaj eno leto) in vas presenetili z darilom ter z drugimi ugodnostmi. Dobrodošli v družbi naročnikov Gorenjskega glasa.

MOJA GORENJSKA, ISSN 1581-615X, izhaja kot priloga poltednika Gorenjski glas v nakladi 19.000 izvodov. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj, Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj. Odgovorna urednica: Marija Volčjak, uredništvo: Gorenjski glas, vodja oglasnega trženja Mateja Žvižaj. Oblikovanje: Matjaž Švab. Priprava za tisk Gorenjski glas, d. o. o., Kranj. Tisk: Delo, d. d., Tiskarsko središče. Distribucija: Pošta Slovenije, d. o. o., Maribor. Uredništvo, naročnine, oglasno trženje: Bleiweisova cesta 4, Kranj, telefon: 04/201-42-00, telefax: 04/201-42-13. E-pošta: info@g-glas.si, mali oglasi: telefon 04/201-42-47. Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek in petek od 7. do 15. ure, sreda od 7. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto. MOJA GORENJSKA, številka 5, avgust 2013, je priloga 69. številke Gorenjskega glasa, ki je izšla 30. avgusta 2013.

V TERME DOBRNA Z BREZPLAČNIM PREVOZOM

V Termah Dobrna smo že lep čas razmišljali, kako ugoditi našim upokojencem, jim približati najstarejše slovensko zdravilišče in hkrati napraviti nekaj dobrega za okolje in prekomerno onesnaženost z avtomobilskim onesnaževanjem.

Odgovor smo našli na prehodu skozi 200 letni kostanjev drevored, ki nam je podaril pozitivno misel: »Naj se oddih za upokojence prične tisti trenutek, ko bodo izstopili skozi svoja domača vrata!« Zakaj pa ne?

Povezali smo se s Prevozi Skutnik. Gospod Skutnik nam je prislunil in takoj tudi ponudil svoj vozni park za uresničitev ideje. Dogovorili smo se, da bo prevoze vršil od prebivališča gosta (kjerkoli v Sloveniji) do Term Dobrna in nazaj.

Z njegovo prijazno energijo in ostalimi njegovimi dobrovoljnimi šoferji, je prevoz postal pravo malo doživetje za naše goste. Šoferji jim pomagajo naložiti in razložiti prtljago, jim po poti razlagajo o Termah Dobrna, o dogodkih, o turistični ponudbi v okolici Dobrne, ki jo tudi sami, kot domačini, zelo dobro poznajo. Včasih med vožnjo tudi kakšno veselo zapojejo. Gostje, ki se družijo že med vožnjo, se radi povežejo tudi med bivanjem pri nas, izvedeli smo celo, da se spletajo med njimi tudi bolj globoke vezi. Zakaj pa ne? Tega smo več kot veseli.

In kako vse skupaj poteka?

Program poteka od nedelje (prihod v Terme Dobrna) do petka (odhod iz Term Dobrna). Rezervacijo je možno napraviti preko telefona ali elektronske pošte. Zaposleni v službi rezervacij vam prijazno in podrobno razložijo vsebino programa. Lepo je biti upokojenec, ki

vsebuje 5 x polpenzion, neomejeno kopanje, vodno aerobiko, jutranjo gimnastiko pod strokovnim vodstvom, 1 x kratek brezplačni posvet pri zdravniku ali 1 x brezplačni posvet v ambulanti za fizioterapijo, 1 x vstop v Deželno savn, živo narodno zabavno glasbo v vinski kleti (nedelja, sredo) ter bogat animacijski program. In vse to že samo za 203,00 €. Vesela novica je tudi, da kdor koristi ta program, mu doplačila za enoposteljno sobo v vseh treh hotelih, sploh ne zaračunamo.

Svoj naslov, kamor vas pride naš prevoz iskati, nam sporočite. Iz službe rezervacij pa vas en dan pred odhodom obvestijo, ob kateri uri bodite pripravljeni na odhod. Če slučajno pride do zastojev na cesti, vas gospod Skutnik pokliče, da niste v skrbeh.

Enostavno kajne? Pripeljali smo že več kot 3.000 zadovoljnih gostov in vse je potekalo kot dobro namazan stroj. Po petih dneh razvajanja in uživanja v Termah Dobrna sledi šesti dan odhod domov ob 11. uri. Vedno smo veseli pozdrava gostov: »Se kmalu zopet vidimo!«

In že slišimo smeh gospoda Skutnika, ki pravi, da saj gremo samo en krog po naši lepi Sloveniji.

Dobrodošli v Termah Dobrna, vaš avto pa naj kar doma, v garaži ostane.

Za več informacij o programu pokličite na telefonsko številko 03 78 08 110.

JESENSKI ODDIH V TERMAH DOBRNA

JESENSKI ODDIH, 2 x polpenzion že za 95 EUR na osebo, hotel Park***.

Darilo - pri paketu 2 x polpenzion, podarimo 2 x kosilo. **Brezplačno bivanje** - en otrok do 12 leta starosti (velja v določenih terminih).

LEPO JE BITI UPOKOJENEC, brezplačni prevoz od doma do Term Dobrna in nazaj. **Brez doplačila** za enoposteljno sobo. Pri bivanju 10 dni, 11. dan **podarimo!**

Terme Dobrna d.d., Dobrna 50, 3204 Dobrna
T: 03 78 08 110, www.terme-dobrna.si

Dodatna prednost za naročnike Gorenjskega glasa

JUTRANJA DOSTAVA DO 7. URE

Ob poplavi dnevno-informativnih novic se dvakrat tedensko sprostite ob prijetnem branju novic z Gorenjske že ob prvi jutranji kavi.

Informacije o naročnini dobite na telefonski številki **04 201 42 41**

Gorenjski Glas | Lokalna novica je kraljica

NA STAROST SPET V ŠOLSKE KLOPI

Izobraževanje odraslih zahteva drugačen, bolj individualen pristop, pravi v. d. direktorice Ljudske univerze Kranj Barbara Šmid.

Mateja Rant

Iz kakšnih motivov se odrasli, zlasti starejši, odločajo, da bodo znova vstopili v izobraževalni proces?

»Večinoma se odločajo ali zaradi zahteve delodajalca ali želje po pridobitvi novega poklica. Zlasti mlajši odrasli spoznajo, da mogoče nimajo pravega poklica, ker ne dobijo zaposlitve. Težimo k temu, da jim ponudimo celotno izobraževalno vertikalo, od osnovne in srednje šole do višješolskega in podiplomskega študija. To so pač formalna izobra-

ževanja, ki jih potrebujemo na svoji karierni poti. Ta čas so zanimive tudi nacionalne poklicne kvalifikacije ☒ namesto triletnega šolanja se štejejo izkušnje, ki jih je nekdo pridobil skozi neformalno izobraževanje. To je zanimivo predvsem za obrtnike in tiste, ki se odločajo za samostojno podjetniško pot. Potem pa je še vseživljenjsko učenje. Starejši, ki pridejo k nam na usposabljanja v okviru centra za tretje življenjsko obdobje, iščejo predvsem nove izkušnje. Kot zanimivost: želijo se učiti španščine, da bi razumeli jezik iz latinskoameriških nadaljevanj.

Gre za neformalno izobraževanje, v okviru katerega ponujamo učenje jezikov in komunikacije, pripravljamo računalniške delavnice ... Na tem je v zadnjem času vse večji poudarek tudi na ravni Evropske unije. Starejši želijo biti aktivni, delavnice pa oblikujemo na podlagi njihovih potreb.«

Je gospodarska kriza prispevala k temu, da se tudi starejši vse bolj zavedajo pomena vseživljenjskega učenja?

»Težko se strinjam s tem, saj se še vedno predvsem mladi odločajo za

TVOJA KARIERA SE ZAČNE

z vpisom!

- Osnovna šola za odrasle
- Izredni študij srednješolskih programov
- Nacionalne poklicne kvalifikacije
- Dodiplomski in podiplomski študij
- Odlični predavatelji
- Brezplačna učna pomoč in svetovanje

IN USPELO VAM BO!

da boste izbrani!

www.luniverza.si

JEZIKOVNA ŠOLA, s tradicijo in kvaliteto

**AKCIJA
VPIS V TEČAJ TUJEGA JEZIKA
9.–27. 9. 2013**

Za občane Mestne občine Kranj:
prihranite **100 EUR**.

Za občane drugih občin:
podarimo gradivo.

- od začetkov do aktivnega znanja
- poslovni jezik
- konverzacija
- individualno učenje po vaši meri
- priprave na izpit RIC

Z nami boste

spregovorili tudi VI!

info@univerza.si
www.luniverza.si
telefona:
04/280 48 00
04/280 48 16

Barbara Šmid / Foto: Tina Dokl

izobraževanje za nov poklic, ko ugotovijo, da jih tisti, za katerega so se šolali po redni poti, ne veseli ali pa ne dobijo zaposlitve.«

Zakaj se po vašem tudi starejši pogosteje ne odločijo za ta korak?

»Starejši ne verjamejo več tako v svoje sposobnosti, medtem ko imajo

mladi več upanja. Starejši tudi nimajo toliko v zavesti, da bi lahko imeli dva poklica oziroma da bi lahko končali še eno šolo. Ta čas je zato bolj aktualno, da se jim priznajo neformalne izkušnje. V tej obliki spodbujamo nacionalne poklicne kvalifikacije.«

Za katere vrste izobraževanj in usposabljanj se najpogosteje odločajo odrasli?

»Ta čas sta na področju formalnega izobraževanja aktualna programa bolničar negovalec in predšolska vzgoja ter usposabljanje za maserje in računovodje. Drugače pa je veliko povpraševanje po učenju tujih jezikov, največ se jih odloči za učenje angleščine. Veliko udeležencev pritegne še center za tretje življenjsko obdobje, ki je namenjen starejšim od petdeset let. Takrat imajo verjetno več prostega časa, tudi motivacija je pri teh udeležencih večja.«

Kaj jim ponujate v okviru centra za tretje življenjske obdobje?

»Odločijo se lahko za učenje jezikov, računalniško oziroma digitalno opismenjevanje, v okviru katerega spoznavajo tudi fotografijo, uporabo

TVOJA KARIERA SE ZAČNE

z vpisom!

www.luniverza.si

Z NACIONALNO POKLICNO
KVALIFIKACIJO DO NOVEGA POKLICA
in VEČJIH ZAPOSLOTIVNIH MOŽNOSTI.

- **ŠOCIALNI OSKRBOVALEC NA DOMU**
- **RAČUNOVODJA • POMOCNIK KUHARJA**
- **MASER • REFLEKSOTERAPEVT**

Izvajanje postopkov za preverjanje
in potrjevanje znanja za NPK.

**IN USPELO
VAM BO!**

da boste izbrani!

info@luniverza.si
www.luniverza.si
telefona:
04/280 48 00
04/280 48 16

bankomatov, spletnega bančništva in spletne telefonije. Izberejo lahko tudi meditacijo, umetnostno zgodovino ...«

Iz kakšnih razlogov pa se odrasli odločajo za učenje tujih jezikov?

»Včasih smo glede tega dobro sodelovali z zavodom za zaposlovanje, saj so marsikaterega brezposelnega s tem razlogom napotili k nam. To sodelovanje zdaj pogrešamo. Kandidati tudi sami potarnajo, da morajo biti zelo samoiniciativni, da dobijo dovolj informacij. Znanje tujega jezika jim namreč daje boljše zaposlitvene možnosti.«

So odrasli bolj zahtevni do profesorjev, glede na to, da imajo že nekaj življenjskih izkušenj?

»Predvsem potrebujejo drugačen pristop, bolj individualen. Potrebujejo spodbudo organizatorjev izobraževanja in profesorjev, da prepoznajo svoje potencialne.«

Se starejši težko spet vrnejo v šolske klopi ali

se učenja lotijo celo z večjo vnemo kot takrat, ko so bili mladi?

»Različno. Zavedati se morajo, da je treba obnoviti delovne navade; profesorji lahko znanje samo prenesejo, ne morejo pa ga osvojiti namesto njih. Še vedno morajo sami vložiti določen trud, morajo najti čas za učenje in organizirati svoje delo kljub družini in službenim obveznostim.«

Kako se odrasli spopadajo z učenjem, kaj jim povzroča največ težav?

»Najbolj pogosti so izgovori, da nimajo časa. Mi recimo ponudimo brezplačno učno pomoč, sploh pri maturitetnih programih, a ni odziva. Ne zaznajo tega, da morajo vložiti nekaj truda, če hočejo kaj doseči. A tisti, ki se res zavzemajo, ker so se sami odločili za izobraževanje in so si tudi zastavili cilj, ta cilj tudi dosežejo. Nad njimi stalno bedijo organizatorji izobraževanja, jih usmerjajo in opozarjajo. Dajo jim vso pomoč, ki jo potrebujejo, da bi končali šolanje.«

C3ŽO

www.luniverza.si

Mladi se učijo, da bodo vedeli, starejši se učijo, da bodo dolgo mladi.

VABLJENI K VPISU IN PROSTOVOLJNEMU DELU!

Uradne ure: torki od 9.-11. ure

 04 / 280 48 22

e-mail: c3zo@luniverza.si

NA KRATKO

RAČUNALNIŠKO OPISMENJEVANJE STAREJŠIH

V okviru prostovoljskega projekta Simbioza, ki ga že tretje leto organizira zavod Ypsilon, bodo tudi letos od 21. in 25. oktobra po vsej Sloveniji pripravili brezplačne delavnice računalniškega opismenjanja starejših. Mladi prostovoljci bodo predstavnike starejše generacije navduševali za uporabo računalnika in svetovnega spleta. Organizatorji poudarjajo, da je osrednji namen akcije, omogočiti starejšim pozitivno izkušnjo z računalnikom, vzbuditi in okrepiti njihovo samozavest ter jih motivirati za nadaljnje učenje, uporabo računalnika in svetovnega spleta. Osnovno poslanstvo pa ostaja sodelovanje in prenos znanja med generacijami ter spodbujanje vseživljenjskega učenja. Med mladimi pa projekt promovira vrednote prostovoljstva, odgovornosti in krepi proaktiven odnos do družbe in lastne prihodnosti. V dveh letih jim je uspelo povezati skoraj enajst tisoč starejših in več kot pet tisoč mladih. Evropski parlament je projektu lani podelil nagrado državljan Evrope, letos pa je prejel še državno priznanje v mladinskem sektorju. **M. R.**

FASADA NI »FASADA«

Fasada je obleka vašega doma. In če gre za obleko, potemtako vaš dom sodimo po obleki. Mar ne pravi pregovor: Ne sodi človeka po obleki?

Miroslav Cvjetičanin

Ko pride na vrsto odločanje, v kakšno fasado bomo oblekli svoj dom, in ko pokličemo fasaderje, potem nam oni najprej zrecitirajo prva dva stavka tega teksta. Tako pač gre, če hočejo prodati svoj izdelek in storitev oziroma dobiti posel. Fasada pa je bila vedno velik posel za tistega, ki jo potrebuje, saj spada med največje stroške pri gradnji doma. V tej številki Moje Gorenjske bomo obdelali fasado, ki je trenutno pri novogradnjah najbolj pogosta na Gorenjskem.

Fasada iz kamene volne

Zagotavlja odlično toplotno, zvočno in požarno izolacijo. Nič novega, boste rekli, saj tako pravijo za vse fasadne izvedbe. Pa vendar je pri kamni volni še ena ogromna prednost pred drugimi, to pa je dejstvo, da hiša, ki je obložena s kameno volno, z njo pridobi »dihalo«, torej hiša bo dihala. Kamena volna ni steklena volna, da ne bo pomote! Sicer sta podobni v vrednosti toplotne prevodnosti in izolativnosti, vendar je med njima razlika v osnovnih surovinah, iz katerih sta narejeni. Obe sta sestavljeni iz zračnih vlaken,

sta negorljivi in zdravju neškodljivi. Bazalat in diabaz sta osnovni surovini kamene volne, kremenčev pesek in reciklirano steklo pa sta osnovni surovini steklene volne. Kamena volna je sivo zelena, steklena pa bele ali rjave barve. Kamena je zaradi krajših vlaken trdnjša, steklena pa je bolj prožna, mehka in jo večinoma zvijajo v bale ali plošče. Proizvodnja kamene volne se začne v peči, v kateri med taljenjem pri temperaturi okoli 1500 stopinj Celzija diabazu in bazalatu dodajajo koks. Talino razvlaknijo, jo okrepijo s trdili in protiprašnimi, vododbojnimi emulzijami in dodatki za

TRGOVINA <small>ZA TOPLE ZIMSKE DNI</small>	KAMIN		SAVAL	Sanacije dimnikov z nerjavečimi cevmi Povrtavanje in montaža, Diamantno vrtnanje ☎ 041 229 246
 <div data-bbox="191 1278 363 1442" style="border: 2px solid red; border-radius: 50%; padding: 5px; color: white; text-align: center;"> Možnost popustov in obročnega odplačevanja </div> <div data-bbox="418 1689 717 1725" style="text-align: right;"> www.dimniki-kamini.si </div>		<p>Na zalogi jeklene dimne cevi za kamine v črni in sivi barvi in dimniški kompleti v črni in sivi barvi. Na zalogi tudi 18 vrst steklenih podložnih plošč (črne in transparent)</p> <p>Razstavljenih je 40 kaminov: HASE NOVO: Kamini nemškega proizvajalca z visokim izkoristkom in sistemom proti sajenju stekla na vratih. RIKA: Kvalitetni avstrijski kamini. Sistem proti sajenju stekla na vratih in za optimalno doziranje zraka v kamin. NORDICA: Italijanski design, ugodne cene, raznovrstnost materialov.</p> <p>HASE kamini na polna izdelani v Nemčiji z večkrat nagrajenim inovativnim dizajnom in odličnimi rezultati testiranj.</p> <div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div data-bbox="818 1498 954 1549"> </div> <div data-bbox="1003 1498 1127 1549"> </div> <div data-bbox="1159 1498 1299 1549"> </div> <div data-bbox="1328 1498 1474 1549"> </div> </div> <p>NUDIMO VAM:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vstavev nerjavečih tuljav in povrtavanje - Podiranje dotrajanih dimnikov - Zidava novih dimnikov - Montaža nerjavečih kap dimnikov - Menjava dimniških vrat - Montaža troslojnih nerjavečih (fasadnih) dimnikov <ul style="list-style-type: none"> - Postavitev samotnih dimnikov - Ureditve dostopa do dimnikov na strehi - Kondenzacijski odvodniki - Sanacije z koaksialnimi dimovodi - Prezračevanje kotlovnice - Izračun presekov in vsa ostala dela, ki so potrebna, da bo vaš dimnik varen in funkcionalen 		
<p>DOSTAVA V STANOVANJE, PRIKLOP NA DIMNIK!</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Kamini na polena in pelete ■ Kotli za centr. ogrevanje na pelete ■ Kamini za centralno ogrevanje (etažno) ■ Kaminski vložki ■ Pribor za kamine ■ Dimne cevi in priključki ■ Podložne steklene plošče ■ Štedilniki na trda goriva ■ Sanacija dimnikov ■ Ogled in svetovanje <p>Aleš Avsenek s.p., Kranjska cesta 2, 4240 Radovljica (ZA GORENJSKO BANKO v Radovljici) ☎ 040 364 636, ☎ 04 53 000 40, ☎ 04 53 000 41, www.dimniki-kamini.si, info@dimniki-kamini.si</p> <p>Delovni čas: od 9.00 do 18.00, sobota: od 9.00 do 12.00, nedelja in prazniki zaprto</p>				

NARAVNO DRUGAČNA

„To je bilo **GROZNO!** Poleti **VROČE**,
pozimi **MRAZ!** Še **SREČA**, da sem dobila

NOVO
izolacijo
ECOSE!”

IZOLACIJA ZA ODLIČNE BIVALNE POGOJE!

Izjemne prednosti steklene volne Knauf Insulation ECOSE Technology:

- **naravna** – inovativna trajnostna tehnologija
- **varčna** – zmanjšuje porabo energije
- **prijetna za delo** – ne srbi, prijetnega vonja
- **požarno varna** – negorljiva izolacija
- **zvočno izolativna** – visoka absorpcija zvoka
- **izboljšuje kakovost zraka v prostoru!**

PRIPOROČAMO ZA IZOLACIJO

podstrešij	predelnih sten	skeletnih konstrukcij
------------	----------------	-----------------------

Knauf Insulation, d.o.o., Škofja Loka
svetovanje@knaufinsulation.com
telefon 04/ 5114 105
www.knaufinsulation.si
www.ecose.si

KNAUFINSULATION

with **ECOSE**[®]
TECHNOLOGY

Kombinirane peči za centralno ogrevanje na trda goriva, olje in pelete

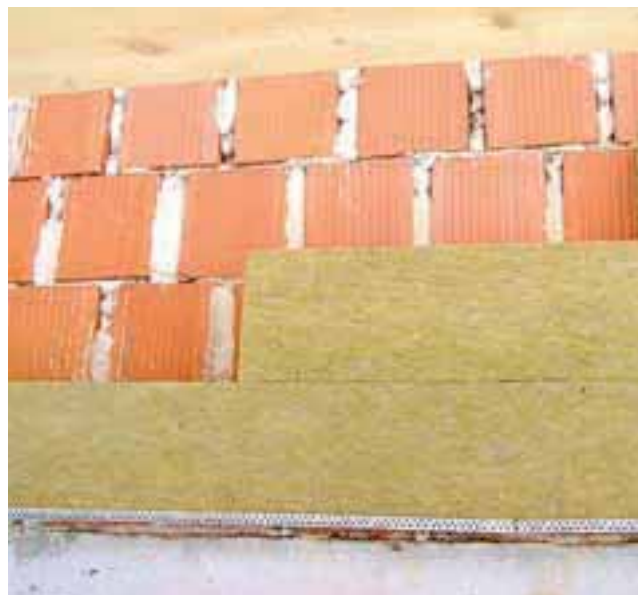
do 95%
izkoristek

- Turbo peč na trda goriva
- za ogrevanje stanovanj,
počitniških hišic,
delovnih prostorov

Vreček **AGRO**

Mirka Vadnova 22, 4000 Kranj
T: 04 204 14 79, M: 040 831 441
E: vreckek@vreckek-agro.si
W: www.vreckek-agro.si

Lamelna kamena volna

biotopnost vlaken. Vlakna zbirajo na neskončnem traku in oblikujejo prvo, primarno plast kamene volne, kateri sledi samo še dodatno utrjevanje, oblikovanje, rezanje v plošče različnih dimenzij. Večja gostota pomeni večjo mehansko in požarno odpornost. Večjo ko ima gostoto, boljša bo toplotna in mehanska zaščita. Sicer pa gostota vpliva na toplotno prevodnost kamene volne. Ta je večja pri manjši gostoti, material je manj toplotno izolativen, potem pa z večanjem gostote pada in pri določeni vrednosti spet začne rasti.

Kamena volna se »napije«!

Največji nasprotniki kamene ali steklene volne znajo povedati, da nista dobri izbiri predvsem zato, ker vpijata vlago in posledično uničujeta fasado.

To ne drži. Dolgoletne izkušnje na področju gradnje s kameno volno dokazujejo, da je ta enako obstojna kot na primer fasada, izdelana s pomočjo stiropora. Kameni volni madek proizvodnjo dodajajo emulzije, ki oblijejo vlakna in tako preprečujejo, da bi ta vpijala vodo. Nekoč so bili pri tem postopku še ne dovolj poučeni in se je vlaga ali voda zadržala v prej omenjenih zračnih prostorih med vlakni. Potem je vlažna ali mokra volna postopoma izgubljala toplotno izolativne lastnosti. Današnja izpopolnjena tehnologija tega več ne dopušča pa tudi vsi tisti mojstri, ki kameno volno vgrajujejo, danes že dobro vedo, da morajo poskrbeti, da je vgrajena tako, da vodna para lahko prehaja skozi. Pri tem si pomagajo s parapropustnimi materiali fasadnega sistema in se izogibajo vgradnji na predelih, kjer se vlaga ali voda stalno pojavljata, kot na primer na »coklu« ali na v zemljo vkopanih zunanjih stenah.

Kamena volna se izdeluje v različnih gostotah, oblikah in dimenzijah. Seveda je primerna za novogradnje kot tudi za vse že obstoječe stavbe. V uporabi so v obliki plošč in v obliki lamel. Tiste v obliki plošč imajo večjo razplastno trdnost. V preteklosti so pri zahtevah po večji debelini toplotne izolacije vgrajevali po dve plasti tanjših plošč, danes pa, ker to tehnologija izdelave omogoča, vgrajujejo le v eni. Danes je pri kameni volni zelo izboljšana tudi toplotna

BEGRAD NIKO TRANS

VAŠA PARTNERJA PRI GRADNJI

Telefon.: 04/2364-070, 04/2364-030

- betonarna vse vrste betonov
- granulatni pesek (gramoz) za betonske mešanice in estrije
- razvoz betona v najkrajšem času z najsodobnejšim avtomobilcem z železnimi nosilci
- vgrajeno roko s črpalko na kamionu (doseg roke 25 m), popolna izbira materiala, zelo primeren za težko dostopne kraje, kjer je dostop več kamionom otežen, za manjše betonaze, greznice, škarpe, brez razsipavanja betona v okolico
- kiperski prevozi
- notranja in mednarodna špedicija
- izkopi z lahko in težko mehanizacijo
- razvoz najmanjših možnih količin materiala

Odslej tudi

TRGOVINA Z GRADBENIM MATERIALOM

- opečni izdelki
- betonski in modularni bloki
- poroterm
- betonske cevi, jaški, pokrovi
- cement, apno, maltit, mivka
- tlakovci, robniki
- betonsko železo, armaturne mreže
- PVC program

NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO

LESNI PELETI

v vrečah po 15 kg

(kombinacija bukve 70% in smreke 30%)

Za dosego visoke kalorične vrednosti 18,37 MJ/kg. Narejene po standardu CEN/TS (razred A1), nizka vrednost vlage max. 8 %, vsebnost pepela pod 0,6%!

Prodaja: 051/306 000, 04/236 40 30

BEGRAD NIKO TRANS

BEGRAD, Kranj, d.o.o.,
Prečna ul. 24, 4000 Kranj

NIKO TRANS
Sodnikar Niko
Prečna ul. 24, 4000 Kranj
e-mail: nikotrans@siol.net

Sedež podjetja:
Savska loka 23, 4000 Kranj

prevodnost, kar pomeni, da za enak učinek vgradimo kar nekaj centimetrov manj materiala. Prav tako izdelujejo tudi lamele v večjih debelinah, kar so doseglji z drugačnim polaganjem vlaken pri izdelavi.

Škodljiva, ne škodljiva ...

Desetletja nazaj so se širile govorice o škodljivosti kamene in steklene volne. Prišlo je celo do sumov, da so vlakna rakotvorna. Industrija se je zelo resno odzvala sumom in zagnala obsežno raziskavo med zaposlenimi v proizvodnji. Raziskava je zajela tudi laboratorijske živali, katere so izpostavili stokratni in večji količini kamene in steklene volne. Odkrili niso nobene rakotvornosti niti med delavci niti med živalmi v laboratorijih. Študije so dokazale, da so mineralne volne hitro biolo-

ško razgradljive, kar pomeni, da se dokaj hitro raztopijo v telesnih tekočinah in se tudi izločijo iz telesa. Kamena volna ni nevarna niti delavcem, ki z njo delajo, niti tistim, ki z vgrajeno v svojem domu z njo bivajo! Strah je torej odveč. Pa vendar neškodljivosti navkljub, strokovnjaki svetujejo, da pri delu s kameno volno uporabljamo zaščitna očala, masko in rokavice. Prašni delci dražijo kožo in sluznico, kar povzroča srbenje, zato v izogib temu raje uporabljajmo ustrezno zaščito. Zaščito uporabljajmo tudi, če odstranjujemo staro kameno volno. Razlog seveda tiči v tem, da se stara volna veliko bolj praši kot nova.

Lamelna kamena volna

Je izredno prilagodljiva. Zaradi dobrega upogiba lamele je primerna za izolacijo pri fasa-

Kamena volna je danes tako dodelana, da niti zaščitna oprema ni več nujna.

energija narave

NAJVIŠJI KAKOVOSTNI RAZRED PELETOV

Lesni peleti - Energije narave d.o.o. iz Todraža v Poljanski dolini so že pol leta po pričetku proizvodnje, po raziskavi Gozdarskega inštituta Slovenije v mesecu juliju 2013 dosegli najvišji kakovostni razred **A-1**, kateri je v skladu z EN - 14961-2:2011. Pelete si lahko naročite v 15 kg vrečah, jumbo vrečah, v mesecu septembru, pa bo možna dostava peletov tudi s cisterno. Več si lahko ogledate na spletni strani.

051 250 440

www.lesnipeleti.si

01. Dobra izolacija največ privarčuje pri stroških za ogrevanje.

02. Zadovoljnost ob toplem (in hladnem) domu

Trstenik 15, 4204 Golnik

Na peči 5 let garancije

Peč na trda goriva

Možna subvencija

Peč na lesno biomaso
kombinacija drva - peleti

Bojlerji, hranilniki tople ogrevalne vode

Peč na tekoča goriva

Bojlerji iz nerjaveče kovine

Zg. Brnik 143, 4207 Cerklje
tel.: 04/25-26-650, GSM: 041/734-018
www.vrecek-peci.com

dah z okroglinami, stolpci ... Nepogrešljiva torej pri zahtevnejših oblaganjih in s popolnoma enako učinkovitostjo, kot jo poznamo pri kameni volni v ploščah, prav tako je nosilni element fasade, na katerega se kot zunanja zaščita nanese sloj lepilne malte s stekleno armirno mrežico in zaključni fasadni sloj. Bistvena prednost lamele pred običajnimi ploščami je orientiranost njenih vlaken. Vlakna so namreč orientirana pravokotno na zid, to pa pomeni precej boljše mehanske lastnosti izolacije same, kar zagotavlja možnost vgradnje brez mehanskega pritrdjevanja. Vse vogale ter robove okrog oken in vrat ojačamo z vogalniki, kote oken in vrat pa še dodatno z ojačitvenimi trakovi iz steklene mrežice.

Ploščasta kamena volna

Lepi se po obodu in na sredini pasovno, pri čemer se upošteva pravilo predhodnega vtiranja lepila. Polaganje se izvede z zamikom približno pol plošče in posledično križne vezave plošč na vogalih objekta. Zahteva znanje, zato to delo raje prepustimo usposobljenim polagalcem oziroma fasaderjem, saj je nujno upoštevanje navodil proizvajalcev gradbenih lepil in zaključnih slojev oziroma premazov.

MISIJA: SANACIJA BALKONA!

Že pri novejših hišah, modernejših, takih, ki so napušči staromodni, se kot prvi problem pojavi zamakanje balkonov ali teras. Ali naj zrušimo »pol hiše« ali pa ignoriramo »malenkostno« zamakanje, ki nam je dvignilo le nekaj ploščic ... saj jih imamo še veliko.

Miroslav Cvjetičanin

Ponavadi je škoda veliko večja kot pa »dvig« nekaj keramičnih ploščic. Če pogledamo spodnji prostor, torej tisti, ki se nahaja pod balkonom, lahko opazimo že pravo malo katastrofo.

Sanacija balkona brez rušenja, zbivanja keramičnih ploščic

Je to sploh mogoče? Z naslednjim postopkom je. Ampak najprej je treba odkriti vzrok, zakaj je prišlo do dviga ploščic, zakaj nam balkon propada, zakaj je vse vlažno, saj je vse novo in uporab-

ljeni so sami najboljši materiali. Užaljeni smo, jezni in najprej pomislimo na mojstre, ki so nas spet dobro »nategnili«. Mogoče res, mogoče pa smo sami krivi, ker nismo ... No, pri gradbenih zadevah nismo nikoli Mi krivi, kajne? Vedno so krivi mojstri in pika! Kupec ima vedno prav.

Voda se zadržuje na balkonu ali terasi in ne odteka dobro in pravilno in zato pronica v fuge, ki so vodotesne, najboljše, je rekel mojster, take za zunanjo uporabo. In smo že v zmoti. Nobena fugirna masa ni vodo neprepustna, obstajajo pa vodonevpojne. Torej, če voda odteče in gre naprej, ne stoji na taki fugi, ploščice oziroma balkon, terasa preživi. Če pa voda

051 250 440
www.lesnipeleti.si

Že 15 let z vami!

SENČILA®
ASTERIKS

www.asteriks.net

SVET SENČIL

- tende - markize
- žaluzije (zunanje in notranje)
- rolete ■ panelne zaves
- komarniki ■ screen roloji ■ roloji
- rolo garažna vrata ■ plise zaves

**SVETOVANJE, IZDELOVANJE,
MONTAŽA IN SERVIS**

Peter Rozman s.p.

Cesta na Loko 2, 4290 Tržič, Slovenija

T: 04 59 55 170

G: 041 733 709

E: info@asteriks.net

Obiščite nas v našem razstavnem salonu.

Gradimo

stoji dalj časa in ponavadi, če ni narejen pravi naklon, stoji kar nekaj časa, preden jo »pometemo« v odtok ali se sama posuši. Iz meseca v mesec, leto v leto in hitro, veliko prej kot pa smo odplačali kredit za gradnjo balkona, pride do dviga keramike, do škode vsepovsod. Kaj lahko naredi nedolžen odstop ploščice ali dveh na balkonu, lahko povedo vsi zgroženi stanovalci, ki se jim je to že zgodilo. In zgodi se takim, ki ali nimajo balkonov in teras pod streho ali vsaj delno pod streho, niso naredili dovoljšnega padca pri sami izdelavi in kateri niso naredili vsega potrebnega, da do tega ne bi prišlo.

Hidroizolacija na drugem mestu

Takoj po pravilno speljanem padcu oz. naklonu balkonske površine našega balkona je hidroizolacija tista, ki mora biti narejena brezhibno, vrhunsko, najboljše. In vendar vsi mi se hočemo izogniti klasični sanaciji balkona, ker vemo, kaj vse to potegne za sabo. Zato

v tem članku apeliram na vse tiste, ki hote ali nehote čakate na sanacijo. Če se je lotite nemudoma, ko opazite prvo ploščico, ki se ne drži dobro lepila in balkona, se boste mogoče izognili

najhujšem zbijanju cele keramike ... Sodobna tehnologija je olajšala tudi ta postopek gradenj oz. sanacij. Hidroizoliranje z materiali v tekočem stanju? Poliuretanski materiali v tekočem

Marolt Beton d.o.o. Sinja Gorica 13, 1360 Vrhnika

INFORMACIJE: 041 619 865

BREZPLAČNI OGLEDI !

Prodaja, prevoz in črpanje betona

- betonarne na različnih lokacijah
- beton dostavljamo tudi nad 50 km iz Ljubljane

**BETON BREZ PEPELA
UGODNE CENE!!!**

Ob naročilu betona s prevozom in črpalke, nudimo betonski vibrator brezplačno!

DELOVNI ČAS: Pon - Sob, od zore do mraka

email: mirko@maroltbeton.si www.maroltbeton.si tel: 01 750 27 27 fax: 01 750 27 26 naročilo: 051 619 865

stanju, ki jih nanašamo z valjčkom in čopičem. Seveda so vedno potrebna manjša obnovitvena dela, menjava odstopajoče ploščice itn. Njihova največja prednost pred drugimi hidroizolacijskimi materiali je njihova elastičnost in odpornost proti visokim in zelo nizkim temperaturam ter velikim temperaturnim nihanjem. Material pri temperaturah od 40 do 80 stopinj Celzija ne izgubi elastičnosti. Ker je to hladen premaz, lahko z njim brez težav in zelo dobro izdelujemo vsa kritična mesta, lahko se spaja neposredno na stik, denimo na fasado, les, keramiko, opeko, granit, marmor. V premaz se vtisne armaturna mrežica, s čimer se kritična mesta še dodatno ojačajo.

Torej, pojavlja se vprašanje, kdaj je prepozno za poliuretanske premaze, te čudežne proizvode najnaprednejše tehnologije? Zamakanje je najprej vidno na čelnem delu balkona ali pa kot vlažna sled na fasadi ali ... še veliko več je simptomov, ki vodijo k sumu, da se nekaj tam spodaj pod keramiko kuha. Bodite pozorni in poiščite strokovnjaka, ki spremlja razvoj sodobnih gradbenih materialov. Iz videnega lahko napišem, da gre za zadevo, ki deluje,

ki je učinkovita rešitev in nas obvaruje vsega veliko večjih stroškov in dela.

Mogoče se bere v prepričanju, da to ni rešitev za »vedno« in se poraja vprašanje, koliko časa držijo ti premazi, na koliko časa je treba postopek ponoviti. Proizvajalci poliuretanskih premazov zagotavljajo 25-letno življenjsko dobo! Seveda pa vedno znova poudarjajo, da to velja samo v primerih, ko je pravočasno ugotovljena in izvršena sanacija. Prav tako pa nenehno poudarjajo, da je treba poiskati pravega strokovnjaka, mojstra, ki mora zbrusiti, očistiti stare ploščice, jih po potrebi zamenjati ali pač ne, ker se da popraviti tudi razpokane. To naredijo z barvnim hidroizolacijskim premazom, v katerega nasujejo dekorativne lističe, na primer. Potem očiščeno površino premažejo z emulzijo, prednamazom, ki služi kot podlaga za poliuretanske premaze. Sušiti je potrebno 24 ur, potem sledi prvi sloj rdečila hidroizolacije, po celotni površini balkona se vtisne armaturna mrežica. Naslednji dan sledi nov sloj sive hidroizolacije. Samo strokovnjaki bodo vedeli, zakaj najprej rdeča in potem siva hidroizolacija. Vsak sloj rabi najmanj 24 ur sušenja. Ker gre za

051 250 440
www.lesnipeleti.si

UV-odporen premaz, ki je namenjen najbolj izpostavljenim površinam vseh vrst poslopij, lahko verjamemo, da bo rešil tudi naš problem s teraso ali balkonom. Po sivem sloju sledi še en siv sloj, v katerega za najhujše primere ali za vsak slučaj (če delamo, naredimo to »ornk«) nasujemo kremenčev pesek z granulacijo dveh milimetrov, da dobimo grobo površino, na katero bomo lahko z elastičnimi lepili zalepili keramiko, ki jo zafugiramo s prav tako elastičnimi fugirnimi masami.

Vse to se bere preprosto, vendar, če se pozabi na eno stvar ali bomo neučakani pri sušenju, se bo zadeva ponovila in spet bomo jezni na mojstre, na arhitekto in na vse, samo nase ne. In kaj sledi potem? Stari klasični postopek: vse podret, vse na novo, da bo »ornk« za vedno!

Barvajte več.

Z izjemno paroprepustno barvo **JUPOL Classic** boste sedaj lahko enostavno pobarvali še več, saj vam bomo med **1. septembrom in 15. oktobrom podarili kar 10 odstotkov dodatne barve.**

Za vse, ki pleskanja še niste večji, smo pripravili brezplačno **JUB-ovo malo šolo pleskanja**, ki bo potekala v JUB Design Studiu v Dolu pri Ljubljani.

Termini: 18.9., 24.9., 16.10, 20.11. in 18.12.2013.

Vaše prijave sprejemamo na info@jub.si ali na brezplačno tel.št.: 080/15-56.

Več na www.jub.si

Se želite počutiti varno pod svojo streho? IZBERITE KOVINSKE KRITINE METRAPAN!

Kovinska kritina je izmed vseh kritin najbolj odporna proti vremenskim vplivom, saj omogoča učinkovito zaščito tudi pred najbolj ekstremnimi vremenskimi pojavi, kot so nevihta, toča in močan veter. Je izjemno lahka, zato jo lahko pri obnovi položimo kar na obstoječe ostrešje. Ima zelo dolgo življenjsko dobo in tudi po več desetletjih obdrži svoje tehnične lastnosti.

Vsi se zavedamo, da je izbira kritine danes v poplavi ponudbe lahko težka odločitev, še posebno, ker je treba upoštevati veliko dejavnikov (naklon strehe, nosilnost konstrukcije, trajnost, odpornost proti vremenskim vplivom ...), **zato vam v podjetju Meltal IS, d. o. o., ponujamo sedem razlogov, da za zamenjavo stare strehe izberete kritino Metrapan:**

- 1. Trdna in trajna kritina** – streha je narejena iz jeklene, pocinkane barvane pločevine, ki ima 50 in več let življenjske dobe.
- 2. Odporna proti toči** – zanesljivo varuje hišo pred točo, dežjem, snegom, vetrom, soncem.
- 3. Kritina je lahka** – plošče tehtajo samo 6–7 kg/m² in so odlična zamenjava za klasične betonske ali glinene strešnike, saj zamenjava strehe ne zahteva dodatne ojačitve strešne podkonstrukcije.
- 4. Vrhunski estetski videz** – oblika klasičnega strešnika, ki združuje prednosti kovinskih streh in videz klasičnega strešnika.
- 5. Vgrajena izolacija** – izolacija v ploščah prihrani vaš denar za ohlajanje objekta poleti in za gretje vaše hiše pozimi. Hkrati objekt zvočno izolira in preprečuje kondenzacijo.
- 6. Enostavna montaža** – plošče potekajo od slemena do žleba v enem kosu. Zamenjava strehe z izoliranimi ploščami Metrapan ne zahteva posega v obstoječe ostrešje (brez deskanja in dodatnega letvanja ter izvedbe zračnega mostu). Strešna podkonstrukcija lahko ostane enaka kot pri prvotni kritini, kar bistveno zmanjša stroške.
- 7. Široka uporabnost** – strešne plošče so primerne za pokrivanje tako individualnih kot industrijskih objektov z nakloni od 6 stopinj naprej. Pri pokrivanju z nakloni pod 6 stopinj do 10 stopinj se priporoča dodatno tesnjenje preklapov posameznih plošč.

Kupon za brezplačen METRAPAN katalog

- Prosim za brezplačen katalog ter aktualni cenik
- Prosim za brezplačen obisk krovca ter izdelavo ponudbe

ime in priimek: _____

naslov: _____

pošta: _____

tel: _____

Kupon pošljite na: Meltal IS d.o.o., Gosposvetska c. 84, 2000 Maribor, 02/788 01 70

30. 8. 2013

Estetsko oblikovana kovinska kritina v obliki korca, na zalogi v rjavi in opečni barvi! Povprečno 15 mm PUR izolacije in alu folija na spodnji strani preprečujeta nastajanje kondenza in omogočata hitro in enostavno montažo.

Redna cena:
~~14,90 € / m² +ddv~~

Akcijska cena
13,90 € / m² +ddv

Strešni panel
s 3 cm izolacije
/alu folija

Estetski videz klasičnega strešnika z izolacijo ali brez

www. .si

Kranj: T: 08/384 5 990; Slovenja vas: T: 02/788 0 170; Ljubljana: T: 01/530 3 408

Prodaja: MELTAL IS d.o.o.,
Gosposvetska c. 84, Maribor,
www.meltal.si; www.metrapan.si;
info@meltal.si

**Fantje, čas je za večjo igračo.
Nova ŠKODA Octavia Combi.**

Enkrat za vselej se nehajmo prepirati. Velikost je pomembna. Nova ŠKODA Octavia Combi je s 610-litrskim prtljažnikom narejena točno v skladu s to resnico. Prav tako, kot so pametni postali telefoni, mora tak postati tudi prostor. Zato smo ga izrabili s pametnimi izboljšavami, kot so pritrtilne mreže za prtljago in številne druge domislice za boljši izkoristek.

K navdušujoči izkušnji vožnje z novo Octavio prispeva marsikaj: recimo novi elegantni, a hkrati dinamični dizajn, zmanjšana teža, kar pripomore k manjši porabi goriva, in druge preprosto pametne rešitve, ki so v vsakdanjo pomoč. Številne tehnološke izboljšave vožnjo naredijo še zabavnejšo, varnejšo in bolj uživaško. Izkusite izjemnost, zapeljite novo Octavio Combi na testno vožnjo.

Nova ŠKODA Octavia Combi že za 15.952 €.

www.skoda.si

AVTO HIŠA VRTAČ d.o.o., Delavska 4, Kranj, tel.: 04 270 02 00

Kombinirana poraba goriva in izpusti CO₂: 3,8–6,1 l/100km in 99–141 g/km.

NOVA ŠKODINA LEPOTICA

Staro ime za povsem nov avto. Škoda Octavia Combi je že na slovenskih cestah.

Miroslav Cvjetičanin

Najbrž ste opazili novo lepoticu, ki že postaja prodajni hit letošnje sezone. Octavia Combi je večja in seveda tudi lepša od predhodnice. Prvi pogled požene vprašanje, ali ni mogoče preskočila svojega srednjega razreda? Vendar ni, le zrasla je, postala elegantnejša, lepša in skoraj zapustila že nemško, pardon, češko okorelo robotost. Škoda Octavia Combi je 90 mm daljša in 45 mm širša, medosna razdalja je večja za 110 mm. Med zadnjimi in prednjima sedežema so naredili rekordno razliko, kar pomeni, da je izjemno veliko prostora za noge sopotnikov na zadnjih sedežih. V Škodi trdijo, da noben avto v tem razredu nima toliko druge najbolj zaželeno prostornosti v karavanskih različicah. Jasno, prva najbolj zaželena prostornost v takih vozilih je volumen prtljažnega

prostora. Combi se ponaša s kar 610 litri prtljažnika, kar ga postavlja na prvo mesto v svojem avtomobilskem razredu. Seveda je Combi opremljen tudi z vso drugo napredno tehnologijo, ki jo v današnjih časih v

takem razredu kupec tudi pričakuje. Čehi so spet naredili avto, ki je za večino voznikov najboljši kompromis med ceno in kakovostjo ... In še vse skupaj so zapakirali v res lepo vozilo.

NA KRATKO

NAJNOVEJŠE IZ PEUGEOTA

Junija se je na slovenske ceste zapeljal najnovejši Peugeotov model 2008. »V modelu 2008 se prepletajo različni svetovi in kulture, tako da bo s svojo stilsko zasnovo več kot zadovoljil pričakovanja kupcev.« Pravi Gilles Vidal, direktor oblikovanja pri Peugeotu. Nemogoče je, da vam Peugeot 2008 ne bi bil všeč. Zunanja oblika kar vleče, da se usedete vanj. Več kot dvestoletna tradicija pač ne more narediti nič drugega kot pa odličen izdelek. To pozabljam vsi, ki se danes navdušujemo nad »instant« izdelki, katerih izvora sploh ne poznamo oziroma še bolj nerazumljivo: nas ta sploh ne zanima več. Najnovejši Peugeot bo navdušil tiste, ki imajo radi višja vozila, vendar ne prevelika, ne predolga niti ne okorna. »Za naše kupce smo želeli ustvariti edinstven notranji ambient, ki bi poskrbel za potrebe vseh potnikov in jim ponudil čisto nove občutke v vožnji. Edinstvena ergonomija voznikovega mesta, pozorna izbira materialov, kakovostna končna obdelava, dobro osvetljena notranjost ... 2008 stimulira vaše čute.« - Agnes Tesson Faget, produktni vodja projekta 2008. **M.B.C**

NOVI CITROËN C4 PICASSO

CITROËN priporoča **TOTAL**

Enoprostorec, kot ste si ga lahko samo želeli.
Povsem nov, zapeljiv in že pripravljen, da ga preizkusite v naši Avtohiši.

CRÉATIVE TECHNOLOGIE

Poraba goriva: kombinirana vožnja od 3,8 l/100 km, do 6,3l/100 km. Emisija CO₂: kombinirana vožnja od 98g/km do 145g/km.
Slika je simbolična. Za več podatkov se obrnite na prodajalca vozil.

Spravilo vrtnin

Spravilo pridelka predstavlja za vrtnarja povračilo vložnega truda preteklih mesecev. Za daljše skladiščenje pridelka je pomembno skrbno načrtovan čas spravila vrtnin. Izberemo si sončen dan, v primeru deževja v preteklih dneh je potrebno pridelek posušiti na zračnem mestu. Za skladiščenje izberemo neokužene, zdrave, nepoškodovane, tehnološko zrele vrtnine, brez prisotnosti škodljivcev. Že v času vegetacije je pomembno pravilno gnojenje s kalijem in kalcijem, ki povečata odpornost celičnih sten, plodovi so hkrati bolj kompaktni in odporni na poškodbe. Pridelka pred skladiščenjem ni priporočljivo prati, saj ga umazanija ščiti pred dodatno izgubo vode. Skladiščenje vršimo v kletih, hladilnicah, zasipnicah, zaprtih gredah in tunelih. Vrtnine imajo v času skladiščenja različne toplotne zahteve in se skladiščijo pri različni vlažnosti. Najnižjo, pod 75 % relativno zračno vlago potrebujejo čebulnice, najvišjo, od 90 do 95 % pa solatnice, špinačnice in korenček. Za peteršilj je primerna vlažnost med 80 in 90 %, za kapusnice, fižol, pozen krompir in papriko pa med 85 in 90 %. Skladišč-

ne prostore je pomembno zračiti, saj s tem znižamo koncentracije etilena, ki povzroča staranje uskladiščenih pridelkov. Fižol običajno zamrzujemo in se izognemo največjemu škodljivcu, fižolarju. Repo in zelje kisamo, s tem pa povečamo tudi njuno hranilno in zdravilno vrednost.

Nataša Kunstelj,
univ. dipl. ing. agr., BC Naklo

Oblikovanje in sajenje nove grede

V prejšnji številki smo omenili nekaj zaključnih del vrtnarjev, danes pa nadaljujemo z zaključnimi deli hortikulturnih tehnikov. Ena izmed skupin je zasadila del vrta pri vhodu na šolsko posestvo.

Sajenje trajnic, glede na načrt
/ Foto: M. Kavčič

Postavljanje konstrukcije za vzpenjavke
/ Foto: T. Jenko

Najprej naredimo izmero terena, narišemo skico, pripravimo izbor rastlin in narišemo načrt. Dobro je, če izračunamo tudi okvirno ceno, da načrt prilagodimo želeni končni ceni in nismo ob nakupu sadik neprijetno presenečeni. Nato z grede odstranimo nezaželeno obstoječe rastline, plevel in kamenje. Če nam katera od rastlin zelo ustreza, jo vključimo v novo zasaditev. Gredo frezamo, pognojimo z založnim gnojilom in če je treba, dodamo zemljo. Gredo nato izravnamo in pograbimo. Rastline najprej postavimo na mesto, kjer jih želimo saditi (po načrtu). Če po postavitvi na koncu grede ostane praznina, rastline razvrstimo bolj narazen, če pa nam rastline ostanejo nerazporejene, jih zložimo bolj skupaj. Sadilna razdalja naj bo primerna vrsti rastline (25 do 30 cm za blazinaste trajnice). Ko imamo rastline pravilno razporejene po gredi, jih posadimo, po sajenju pa gredo dobro zalijemo. Dijaki so v tej zasaditvi v načrt vključili

tudi leseno konstrukcijo, ki so jo sestavili iz brezovih vej. Konstrukcija je namenjena vzpenjavim rastlinam, ki ploskovno gredo spremenijo v tridimenzionalno. Zaradi izbora rastlin je zasaditev zanimiva v vseh letnih časih. Uporabljene so spomladi cvetoče trajnice (svetleča rudbekija, trajni nagelj), trajnice, ki so zanimive zaradi barve listov (srebrna santolina, rdečelistni ognjeni dež, zlato rumena homulica), grmovnice (pisano listna trdoleska, okrogli klek, okrasna smreka, kamelija) ter lepi slak (enoletnica, ki popestri poletni videz grede, jeseni pa enoletnic ne sadimo). Naloge hortikulturnih tehnikov pa so lahko tudi raziskovalne narave. Dijaki spremljajo rast rastlin, jih merijo, proučujejo, ugotavljajo vplive raznih dejavnikov (npr. vpliv različnih gnojil, lune, sorte, tal, podnebja) na rastline in na koncu povzamejo svoje ugotovitve.

Nataša Šink,
univ. dipl. ing. agr., BC Naklo

Mednarodni izpit FlorCert na Hrvaškem

V času od 22. do 25. julija 2013 je v Varaždinu na Hrvaškem potekal mednarodni izpit cvetličarjev. Iz Biotehniškega centra Naklo – srednja šola sta dijakinji Jana Čarman in Neža Miklavčič uspešno zagovarjali svoji izpitni deli in tako pridobili mednarodni FlorCert certifikat. Izpitna komisija, ki so jo sestavljali strokovnjaki iz Švedske, Italije, Hrvaške in Slovenije, so bili nad njunimi izpitnimi deli zelo zadovoljni.

Jana Čarman si je za izpitno temo izbrala Rihanna in Rioja. Izpitno delo se je nanašalo na situacijo, da se je Rihanna odločila praznovati svoj 25. rojstni dan v dolini Rioja v Španiji v hotelu Marques. Hotel je zasnoval arhitekt Frank Gehry, ki ima svoj prav poseben nenavaden slog.

Nekoliko drugačno izpitno temo si je izbrala Neža Miklavčič, saj se je odločila za Euphoria in 3D. Ta izpitna tema nam opisuje, da je končno po 13 letih na Evroviziji zmagala predstavica Švedske. Karizmatična pevka Loreen naj bi se na ponovni Evroviziji predstavila v 3D oblačilih, ki so bila narejena v 3D tiskalniku. Neži je bolj blizu moda in se je tako odločila narediti zelo domiselno konstrukcijo v obliki obleke.

Obe dijakinji sta se na izpit pripravljali dva meseca. Najprej je bilo potrebno izdelati idejo, narisati kar nekaj skic, barvno skalo, se odločiti za ustrezno cvetje in tehnične izdelave. Poleg konstrukcij sta obe di-

Jana Čarman

jakinji morali narediti šopka za obe slavni osebi, omenjeni v njunih izpitnih temah. Naj povem, da naše delo z dijaki podjetja zelo cenijo in nas pri naših podvigih in projektih podpirajo. Tokrat so nam na pomoč priskočili Agrokor d. o. o., Contrast, d. o. o. in Smithers Oasis, za kar se jim najlepše zahvaljujemo.

Mentorica dr. Sabina Šegula,
BC Naklo

Še je čas za rez žive meje

Poletje se je prevesilo v drugo polovico. Za okrasni vrt to pomeni, da je večina cvetočih grmovnic odcvetela, tiste, ki pa cvetijo jeseni (Lespedeza), pa se na to šele pripravljajo. Ker smo večino rezi okrasnih grmovnic opravili v spomladanskem in poletnem času, nam v tem trenutku ne ostane veliko dela. Naj poudarimo, da vsakršna rez okrasnih rastlin pozno jeseni rastlinam škodi in v kolikor smo pravi termin rezi zamudili, jih je bolje pustiti pri miru in zopet poseči vanje naslednjo pomlad.

Še vedno pa je čas, da se lotimo žive meje. Večino izmed striženih živih mej obrezujemo dvakrat letno (Ligustrum, Carpinus), prvič po prvi bujni rasti spomladi ter pozno poleti. Nekatere obrezujemo le enkrat letno (Taxus, Chamaecyparis), navadno ob koncu poletja. Zakaj je to pomembno? Živo mejo sadimo z enim samim razlogom, to je skriti se pred radovednimi pogledi sosedov in mimoidočih. Zato si prav gotovo želimo imeti živo mejo najbolj bujno ravno tekom poletja, ko se na vrtu tudi najbolj zadržujemo. V tem času, ko se ozračje že nekoliko ohlaja, dnevi pa so vse krajši in smo zaradi tega na vrtu nekoliko manj, pa lahko opravimo še z rezjo žive meje. Rez namreč na rastlinah pusti rane in rastlina potrebuje nekoliko časa, da se revitalizira. Ker z rezjo odnesemo dobršen del pogankov, smo potem zaradi tega tudi nekoliko bolj vidni, saj se lahko v živi meji pojavijo prazne vrzeli.

Pomembno je, da pri tehniki rezi žive meje upoštevamo tudi pravilno obliko, ki mora biti oblika trapeza. To pomeni, da je živa meja v prečnem prerezu v spodnjem delu nekoliko širša in se oži proti vrhu. Na ta način bomo dosegli najboljšo osvetljenost rastline, ki bo v naslednjem letu optimalno nadaljevala z rastjo. Želim vam veliko uspeha z vašimi rastlinami.

Peter Ribič,
dipl. ing. agr. in hort

Pridobite višješolsko izobrazbo na področjih:
**HORTIKULTURA, UPRAVLJANJE PODEŽELJA
IN KRAJINE, NARAVOVARSTVO**

V študijskem letu 2013/14 MIZKŠ financira izredni študij
NARAVOVARSTVA sedmim brezposelnim osebam
(BC NAKLO, Višja strokovna šola, www.bc-naklo.si)

Več informacij: 04/2772-120, 041/499-936 ali e-naslov: tecaji@bc-naklo.si

Fran Saleški Finžgar

...po povesti „Strici“...

izvirna ljudska igra na prostem v avtentičnem ožupnijskega posestva v Predosljah

SESTAVIL: F. KALAN	ZBIRKA GRAMOFON- SKIH PLOŠČ	AVTO- MATIČNA KRMLILNA NAPRAVA V LETALU	VARJENI SPOJ	PESNICA SEIDEL	ZBADLJIVO LITERARNO DELO	LEČA PRIOČNICA	IZRASTEK V GOBČIH KITOV	SVINEC	REKA V FRANCIJI	STRMA STENA OB MORJU	ANGLEŠKI PISATELJ (HAROLD)	AMERIŠKI KOMIK (STAN)	GORENJSKI GLAS	GORA V KARAVAN- KAH	ITAL. NAFTNI KONCERN	MATEJA (KRAJŠE)	GR MU POB
PREHODNA TENIŠKA NAGRADA	4												NAŠ MEDJUSKI VODITELJ (P. P.)	17			
NAŠA SLIKARKA (I. K.)											12		ENERGE- TIZEM STEKLE- NIČKA ZA ZDRAVILA				
OBLAK V VIŠJIH ZRAČNIH PLASTEh					11		STANJE, POLOŽAJ GLASBENI STIL										15
KONRAD OROŽIM			NAKAZEN	IVAN LENDEL			EKONOM- SKA PREU- REDITEV KOŽNO VNETJE									ZVEZDA V ORLU	
RIMSKA BOGINJA ŽETVE			22	LESEN PLUG KANA					NAŠA BIVŠA PEVKA (MAJDA)	STADION V BUDIM- PEŠTI			1	GRAD PRI MORAČKAH	KATARINA BENCEK	PRILOGA ČASNIKA DELO TENISAČ AGASSI	
ŽENSKA, KI TIPKA NA PISALNI STROJ										GLASBENIK DEDIČ	MARIONETA STIKALO S TIPKO						EST SOS IRAN
DELOVNA VNEMA					VESELJE	PALČEK USTNI DEL OB ZOBH						VRH PRI ŠKOFJI LOKI PLESNA ZABAVA					
NAŠITEK Z DRŽAVNIM GRBOM					20		NAŠ KOMIK (SAŠO) POMLADNI MESEC	26							DRSTENJE BIVŠA AM. TENIŠKA IGRALKA (CHRIS)		18
OČE		6		IGRALKA TKAČEV					PRIZO- RIŠČE F-1 V BELGIJI PESNIŠKI STIK				REKA V ITALJI HOKEJIST KOPITAR				
Nagrade: Vstopnice za predstavo Lucija v Predosljah 1. nagrada: 6 vstopnic 2. nagrada: 4 vstopnice 3. nagrada: 2 vstopnice Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do petka, 6. septembra 2013, na Gorenjski glas, Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasa pred poslovno stavbo na Bleiweisovi cesti 4.				SOSEDNJI ČRKI V ABECEDI			TANJŠI KOLIČEK TALNA POVRŠINA					10		VEČJI DEL CELOTE 4. IN 1. VOKAL			
				OSTROTA								BIBLIJSKI PRAČOČAK EDO ŽITNIK				SOBNA LONČNA RASTLINA IRIDIJ	
				MUSLI- MANŠKO MOŠKO IME	3				PRISTOJ- BINA ZA HRAMBO BLAGA								
				ČOK ZA SEKANJE DRV					STAR IZRAZ ZA VRV				19	ZVIJAČA			

OVEN
21. 3.–21. 4.

♥ Obeta se vam avantura in samo od vas bo odvisno, če bo ostalo samo pri tem. Zadnji čas je, da nehate dvomiti o ljubezni. Ljubezen je.

€ Prav nič ne boste delovno aktivni. Iskali boste različne razloge in sami sebe imeli za žrtev. Pravi razlog pa bo lenoba.

✓ Pride trenutek, ko se sami postavimo pred dejstvo, ne smemo pa pozabiti na resnico. Nikoli ni prepozno.

BIK
22. 4.–20. 5.

♥ Na dane razmere ne smete gledati preveč realistično. Marsikaj se skriva v drobnem tisku, videli boste le, če boste pozorni.

€ Le če boste pokazali malo več potrpljenja, si lahko obetate uspešno dokončan projekt. Bodite pozorni bolj, kot ste vajeni.

✓ Včasih pričakujete preveč in seveda pozabljate, da ste vložili premalo oziroma nič. Velike stvari so najmanj skrite.

DVOJČKA
21. 5.–21. 6.

♥ Nekdo se vam počasi, a vztrajno približuje. Ne boste imeli moči, da bi se mu uprli, čeprav še niste odpustili niti pozabili.

€ S tem ko boste analizirali situacijo in svoje razmišljanje delili z ljudmi, ki vam nekaj pomenijo, boste uspeli. Zagotovo!

✓ Čustveno ste se preveč umaknili. Sami ste si vzeli nekaj, kar vam v resnici največ pomeni. Nikar, saj za dežjem vedno posije sonce.

RAK
22. 6.–22. 7.

♥ Svoje občutke vedno skušate skriti, saj ste prepričani, da vas le-ti varujejo pred soočanjem. Pa ni tako. Je ravno nasprotno.

€ Trudili se boste po svojih najboljših močeh in bili kmalu prijetno presenečeni. Zelo, zelo kmalu.

✓ Opazujte rojstvo metulja in prišli boste do pravega spoznanja, ki vas pripelje do rešitve. Prijetno boste presenečeni.

LEV
23. 7.–23. 8.

♥ Brez pravega razloga boste kar nekaj časa otožno razpoloženi. Tudi to je včasih potrebno. Ampak samo včasih.

€ Končno boste dočakali svojo pravo priložnost. Pokazali boste vse, kar znate, in boste zelo zadovoljni.

✓ Naučite se uživati čisto v vsakem trenutku življenja. Vsak trenutek je lep in nikoli se ne ve, kdaj je tisti res pravi.

DEVICA
24. 8.–23. 9.

♥ Na trenutke se boste izgubljali v preteklosti in obujali spomine ter iskali odgovore na napačnem kraju. Presenečenje ...

€ V delovnem okolju boste končno deležni pohvale. Samozavest dela čudeže, kar boste kmalu občutili na svoji koži.

✓ Včeraj je že preteklost. Pomemben je samo ta trenutek, ko se gradi prihodnost. Akcija in samo akcija.

TEHTNICA
24. 9.–23. 10.

♥ V ljubezni bo zelo zanimivo. Obeta se vam srečanje, ki vam bo spremenilo življenje. Pravzaprav ravno to čakate.

€ Ni pomembno samo delati. Veliko bolj pomembno je, s katerim namenom se dela, in to spoznanje pripelje do zmage.

✓ Sreča se skriva pod majhnimi kamenčki in ne pod skalami, ki jih vsak takoj vidi. Glejte, da katerega ne spregledate.

ŠKORPIJON
24. 10.–22. 11.

♥ Da bo razočaranje, ki se vam obeta, manjše, izkoristite svoj smisel za humor. Vse je za nekaj dobro. Tako pozitivno kot negativno.

€ Sprememb se boste najprej ustrašili, saj ste navajeni ustaljenega ritma, a kmalu boste spoznali, da je to za vas dobro. Veseli boste.

✓ Če vedno ne znate obvladovati situacije, to ne pomeni da je z vami kaj narobe. Napak ni, vsaka odločitev prinese določeno spoznanje.

STRELEC
23. 11.–21. 12.

♥ Nekomu ste preveč zaupali in še pravi čas se boste zavedali svoje napake. V šoli življenja se vedno učimo. Brez skrbi, ljubezen je skoraj pred vrati.

€ Nikar si ne nalagajte preveč obveznosti, če že vnaprej veste, da ne boste zmogli. Hitite počasi in preudarno.

✓ Ne obremenjujte se toliko s tujimi bremen in se raje posvečajte sami sebi. K sebi, zase, zaradi vas, ob vas.

KOZOROG
22. 12.–20. 1.

♥ Nepričakovan zaplet z osebo, ki vam veliko pomeni, vas bo za nekaj časa odmaknil od želje in pričakovanja. A ne za dolgo.

€ Lahko se spotaknete ob lastne izjave, zato bodite pazljivi, s kom se družite, in koga imate za prijatelja. V obeh se skriva vse.

✓ Naučite se ne samo stres sprejemati, ampak tudi, kako ga odpraviti. Ali pa v bistvu preprečiti, da tako daleč sploh pride.

VODNAR
21. 1.–19. 2.

♥ Čeprav si boste želeli le malo miru, se boste znašli v situaciji, ko bo le od vas odvisno, kam se premakne tehtnica.

€ Obeta se vam napredovanje, na katerega že dolgo čakate. Skoraj ste že obupali, zato boste še toliko bolj veseli.

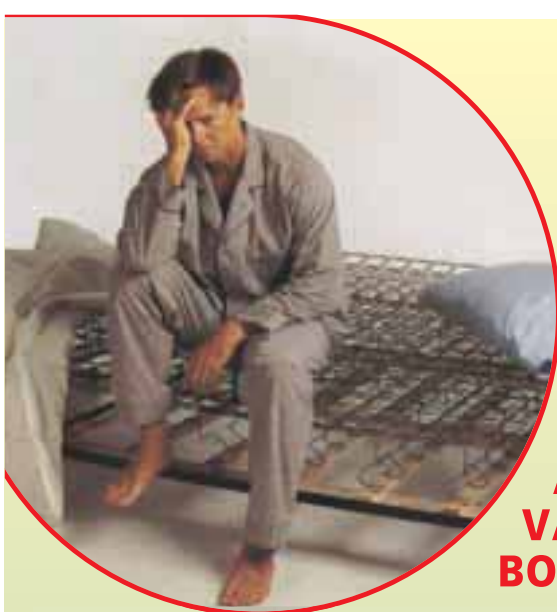
✓ Pomembno je biti ob pravem trenutku na pravem mestu. Takih trenutkov bo vse več. Ujeli boste svojo zvezdo in boste srečni.

RIBI
20. 2.–20. 3.

♥ Obeta se vam veliko prijetnih trenutkov v dvoje. Sanjali boste z odprtimi očmi. Prišel je vaš čas, izkoristite vsak trenutek.

€ Manjše spremembe vam bodo spremenile načrte, kar pa ne pomeni, da ne boste uspeli. Prejeli boste večji finančni zalogaj.

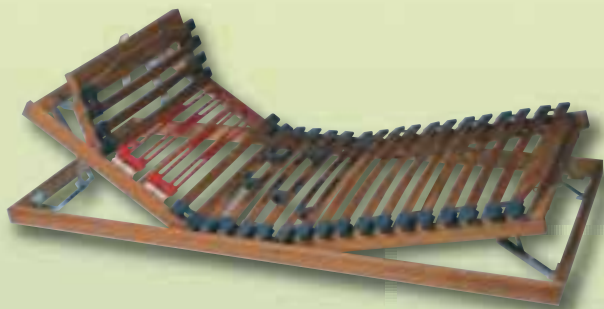
✓ Malo se obrnite okoli sebe in spoznali boste, da nikoli niste sami. Zemlja je okrogla zato, da jo lahko obkroža prijateljstvo.

žimnice, o katerih sanjate podnevi

**ALI SLABO SPITE?!
VAS ZJUTRAJ
BOLI HRBTENICA?!**

Fiksni, dvizni, motorizirani
in tapicirani posteljni okvirji

Ortopedska ležišča iz
pihane pene in lateksa, s
šarafijskim, žepkastim in
krogličnim vzmetenjem,
lastne proizvodnje

Posteljni nadvožki in odeje
iz volne Merino iz Jezersko
Soločavske volne, predelane
po ekološkem postopku

Vzglavniki različnih
ergonomskih oblik in polnil

Vodna postelja, kot jo poznate,
je preteklost. Spoznajte
prihodnost – HIDRA, žimnica,
na kateri lebdiš!

Tudi unikatna izdelava in dostava na
dom. Menjava trdote in servisiranje ležišč.
Garantirano najnižje cene za enako kakovost.
Možen nakup na obročno odplačevanje.

Obiščite naše
studie spalnih sistemov
po vsej Sloveniji:

LJUBLJANA BEŽIGRAD

Peričeva ulica 21 (Bežigrajski dvor)
Tel.: (01) 280 67 90

LJUBLJANA ŠENTVID

Prušnikova 95 (bivši Galant)
Tel.: (01) 513 37 40

LJUBLJANA CELOVŠKA

Celovška 182 (bivša stavba
Zavarovalnice Adriatic)
Tel.: (01) 777 37 59

DOMŽALE

Ljubljanska cesta 81
(poleg Vele Domžale)
Tel.: (01) 722 00 28

KRANJ

Koroška cesta 2 (Stara pošta)
Tel.: (04) 231 67 61

BEGUNJE

Zapuže 10 B (Bivša tovarna Sukno)
Tel.: (04) 532 57 75

Obiščite nas
na sejmu
MOS (hala K1) in

**IZKORISTITE VELIKE
SEJEMSKÉ UGODNOSTI
do - 30% popust
ob plačilu z gotovino**

(popusti veljajo od 20. 8. do 30. 9. 2013)

MODRA ŠTEVILKA
((•080 14 99))

www.postelja.com

Postelja d.o.o.,
Zapuže 10 B
4275 Begunje na Gorenjskem

KAMM d.o.o.

www.kamm.si

Mojstri se srečujejo v KAMM-u, kjer izbirajo med vijaki različnih materialov, dimenzij in kvalitet.

KAMM d.o.o.

Poslovna cona A 19, 4208 Šenčur
Veleprodaja vijakov: tel.: 04 251 91 70
Maloprodaja - železnina: tel.: 04 251 91 86

P.E. Ljubljana - veleprodaja vijakov
BTC hala 18, Šmartinska 152, Ljubljana
tel.: 01 585 15 11

Vijake vam
pošljemo tudi
po povzetju!